

भाग ५

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालयको सूचना

श्री ५ को सरकार, नेपाल र गणतन्त्र भारत सरकारबीच आयमा लाग्ने करहरूका सम्बन्धमा द्वैध कराधान मुक्ति तथा वित्तीय छल निरोधसम्बन्धी सम्झौता सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

श्री ५ को सरकार, नेपाल

र

गणतन्त्र भारत सरकार

बीच

आयमा लाग्ने करहरूका सम्बन्धमा द्वैध कराधान मुक्ति तथा वित्तीय छल निरोध सम्बन्धमा भएको सम्झौता ।

श्री ५ को सरकार, नेपाल र गणतन्त्र भारत सरकार आयमा लाग्ने करहरूका सम्बन्धमा द्वैध कराधान मुक्ति तथा वित्तीय छल निरोधका सम्बन्धमा सम्झौता सम्पन्न गर्न इच्छुक हुँदै देहायबमोजिम गर्न मन्जुर गर्दछन्—

परिच्छेद १

सम्झौताको क्षेत्र

धारा १

वैयक्तिक क्षेत्र

यो सम्झौता दुई संविदाकारी देशहरूमध्ये एक वा दुवै देशमा बसोवास गर्ने व्यक्तिहरूलाई लागू हुनेछ ।

धारा २

सम्झौताअन्तर्गत पर्ने करहरू

१. यस सम्झौताअन्तर्गत देहायका करहरू पर्नेछन् :

(क) भारतको सम्बन्धमा :

(१) आयकर ऐन, १९६१ (१९६१ को ४३) अन्तर्गत लगाइएको उपशुल्क सहितको आयकर,

(२) कम्पनी (मुनाफा) अधिकर ऐन, १९६४ (१९६४ को ७) अन्तर्गत लगाइएको अधिकर, (यसपछि "भारतीय कर" भनिने)

(ख) नेपालको सम्बन्धमा :

आयकर ऐन, २०३१ अन्तर्गत लगाइएको आयकर

(यसपछि "नेपाल कर" भनिने)

(४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

२. यस सम्झौता हस्ताक्षर भएको मिति पश्चात् कुनै संविदाकारी राज्यले लागू गरेका उपधारा १ मा उल्लेखित करको अतिरिक्त वा त्यसको बदलामा त्यस्तै प्रकारको वा अधिकांश रूपमा समान प्रकारका करहरूको सम्बन्धमा समेत यो सम्झौता लागू हुनेछ । संविदाकारी राज्यहरूका निर्धारित अधिकारीहरूले आ-आफ्नो कर कानूनमा भएका उल्लेखनीय परिवर्तनहरूको जानकारी एक अर्कालाई दिनेछन् ।

परिच्छेद २

परिभाषाहरू

धारा ३

सामान्य परिभाषा

१. विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागमा यस सम्झौतामा:

- (क) "संविदाकारी देश" र "अर्को संविदाकारी देश" भन्नाले प्रसंग अनुसार नेपाल वा भारत जनाउनेछ ।
- (ख) "कर" भन्नाले प्रसंग अनुसार नेपाल वा भारतीय करलाई जनाउनेछ, तर यस सम्झौताभित्र पर्ने करहरूका सम्बन्धमा गर्न नहुने काम गरेबापत वा गर्नुपर्ने काम नगरेबापत तिर्नुपर्ने रकम वा यी करहरूका सम्बन्धमा लागेको जरिवाना समावेश हुनेछैन ।
- (ग) "व्यक्ति" भन्नाले प्राकृतिक व्यक्ति, कम्पनी र संविदाकारी देशहरूमा लागू भै रहेका कर कानूनअन्तर्गत कर लाग्ने इकाई मानिने अन्य कुनै निकाय सम्झनुपर्छ ।
- (घ) "कम्पनी" भन्नाले कुनै स्वशासित संस्था वा संविदाकारी देशहरूमा लागू भै रहेको कर कानूनअन्तर्गत कम्पनी वा स्वशासित संस्था मानिने कुनै पनि निकाय जनाउँछ ।
- (ङ) "संविदाकारी देशको उद्यम" र "अर्को संविदाकारी देशको उद्यम" भन्नाले क्रमशः संविदाकारी देशको वासिन्दाद्वारा सञ्चालित उद्यम र अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दाद्वारा सञ्चालित उद्यम जनाउनेछ ।
- (च) "निर्धारित अधिकारी" भन्नाले भारतको हकमा भारतको केन्द्रीय सरकारको वित्त मन्त्रालय (राजस्व विभाग) वा उनीहरूबाट अधिकार प्राप्त प्रतिनिधि र नेपालको हकमा श्री ५ को सरकार, अर्थ मन्त्रालय वा उनीहरूबाट अधिकार प्राप्त प्रतिनिधि जनाउनेछ ।
- (छ) "नागरिक" भन्नाले संविदाकारी देशको नागरिकता प्राप्त प्राकृतिक व्यक्ति तथा संविदाकारी देशमा लागू रहेको कानूनअन्तर्गत गठित कुनै कानूनी व्यक्ति, साझेदारी वा संघ संस्था जनाउँछ ।

(५)

२६३
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

- (ज) “अन्तर्राष्ट्रिय आवत जावत” भन्नाले अर्को संविदाकारी देशभित्रका एकबाट अर्को ठाउँहरूमा मात्र हवाई उडान गर्ने बाहेक संविदाकारी राज्यका कुनै उद्यमीद्वारा सञ्चालित हवाई यातायात जनाउँछ ।
२. कुनै संविदाकारी देशद्वारा सम्झौता लागू गर्ने सन्दर्भमा यदि कुनै शब्द परिभाषित गरिएको नपाइएमा, विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यो सम्झौता लागू हुने संविदाकारी देशको करसम्बन्धी कानूनको परिभाषा नै यो सम्झौताको लागि पनि परिभाषित मानिनेछ ।

धारा ४

वासिन्दा

१. यो सम्झौताको प्रयोजनको लागि “संविदाकारी देशको वासिन्दा” भन्नाले आफ्नो निवास, बसोवास, व्यावसायिक स्थल वा यस्तै प्राकृतिक अन्य कारणबाट त्यस देशको कानूनअनुसार कर तिर्नुपर्ने दायित्व भएको व्यक्तिलाई सम्झनुपर्छ ।
२. उपधारा १ को व्यवस्थाको कारणबाट कुनै प्राकृतिक व्यक्ति दुवै संविदाकारीको वासिन्दा भएमा उसको स्थिति देहायबमोजिम निश्चित गरिनेछ :
- (क) निज त्यस संविदाकारी देशको वासिन्दा मानिनेछ जहाँ उसको स्थायी निवासस्थान रहेको छ, यदि दुवैमा उसको स्थायी निवासस्थान रहेछ भने उसको आर्थिक क्रियाकलाप केन्द्रित रहेको ठाउँमा वासिन्दा भएको मानिनेछ ।
- (ख) यदि कुनै पनि संविदाकारी देशमा स्थायी निवासस्थान नभएमा ऊ साधारणतः बसोवास गर्ने गरेको देशको वासिन्दा मानिनेछ ।
- (ग) यदि दुवैमा ऊ साधारणतः बसोवास गर्ने रहेछ अथवा दुवैमा साधारणतः बसोवास नगर्ने रहेछ भने निज उसको आर्थिक क्रियाकलापहरू केन्द्रित भएको देशको वासिन्दा मानिनेछ ।
- (घ) कुनै विवाद उत्पन्न भएमा, संविदाकारी देशका सक्षम अधिकारीहरूले आपसी सहमतिद्वारा यस प्रश्नको निरूपण गर्नेछन् ।
३. उपधारा १ को व्यवस्थाको कारणबाट प्राकृतिक व्यक्तिबाहेक अन्य कुनै व्यक्ति दुवै संविदाकारी देशको वासिन्दा भएमा उसको प्रमुख व्यावसायिक स्थल रहेको ऊ वासिन्दा मानिनेछ ।

५६४

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

धारा ५

स्थायी संस्थापन

१. यस सम्झौताको प्रयोजनको लागि "स्थायी संस्थापन" भन्नाले उद्यमको कारोवार पूर्ण वा आंशिक रूपमा सञ्चालन गरिने निश्चित कारोवार स्थल सम्झनुपर्छ ।
२. "स्थायी संस्थापन" भन्ने शब्दभित्र विशेष गरी निम्नलिखित कुराहरू पर्नेछन् :
 - (क) व्यावसायिक स्थल,
 - (ख) शाखा,
 - (ग) कार्यालय,
 - (घ) कारखाना,
 - (ङ) कार्यशाला,
 - (च) खानी, तेल वा ग्यासको कुवा, ढुङ्गाखानी वा प्राकृतिक सम्पदाहरू उत्खननका अन्य स्थल,
 - (छ) तर यसप्रकारको स्थल परियोजना वा क्रियाकलाप बाह्र महिनाको अवधिभित्र जम्मा-जम्मी १८३ दिन भन्दा बढी अवधिसम्म कायम रहेको अवस्थाको भवन निर्माणस्थल वा निर्माण वा संयोजन परियोजना,
 - (ज) आफ्ना कर्मचारीहरू वा अन्य जनशक्तिमार्फत सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यको हकमा यसप्रकारको क्रियाकलापहरू बाह्र महिनाको अवधिभित्र जम्मा-जम्मी १८३ दिनभन्दा बढी अवधिसम्म कायम रहेमा ।
३. यस धाराको उपरोक्त व्यवस्थाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि "स्थायी संस्थापन" भन्ने शब्दभित्र निम्नलिखित परेको मानिनेछैन :
 - (क) कुनै उद्यमको स्वामित्वमा रहेको वस्तु अथवा व्यापारिक सामग्री प्रदर्शन वा सञ्चयको प्रयोजनको लागि मात्र सुविधाहरूको प्रयोग भएकोमा,
 - (ख) सञ्चय वा प्रदर्शनको लागि मात्र उद्यमको स्वामित्वमा रहेको वस्तु अथवा व्यापारिक सामग्री मौज्जात राखेकोमा,
 - (ग) कुनै अर्को उद्यमले केवल प्रशोधन गर्ने प्रयोजनको लागि मात्र उद्यमको स्वामित्वमा वस्तु व्यापारिक सामग्रीको मौज्जात राखेकोमा,
 - (घ) उद्यमको निमित्त वस्तु वा व्यापारिक सामग्री खरिद गर्ने वा सूचनाहरू सङ्कलन गर्ने मात्र प्रयोजनको लागि कुनै कारोवारको निश्चित स्थल स्थापना गरेमा,

(७)

५६५
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि, मात्र लागु हुनेछ।

(ड) उद्यमको निमित्त प्रारम्भिक अथवा सहायक प्रकृतिका कुनै क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने उद्देश्यको लागि मात्र कुनै कारोवारको निश्चित स्थल स्थापना गरेमा ।

४. उपधारा १ वा २ का व्यवस्थाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उपधारा ५ लागू हुने स्वतन्त्र स्थितिको एजेन्ट बाहेकको कुनै व्यक्तिले कुनै उद्यमको तर्फबाट काम गरिरहेको र कुनै संविदाकारी गतिविधिहरू रही उद्यमको तर्फबाट करार गर्ने अधिकार भएकोमा त्यस्तो व्यक्तिको क्रियाकलाप व्यापारिक सामग्री खरिद गर्नेसम्म सीमित भएको उद्यमका वस्तुहरू बाहेक त्यस्तो व्यक्तिले उद्यमको निमित्त गर्ने क्रियाकलापहरू भएमा त्यसमा उद्यमको स्थायी संस्थापना भएको मानिनेछ ।
५. एक संविदाकारी उद्यमलाई अर्को संविदाकारीमा कुनै दलाल, सामान्य कमिशन एजेन्ट वा स्वतन्त्र हैसियतवाला अन्य कुनै एजेन्टको माध्यमबाट सामान्य रूपमा यस्तो व्यक्तिले कारोवार गरेकै कारणले मात्र स्थायी संस्थापन भएको मानिनेछैन । तर यस्ता एजेन्टको क्रियाकलापहरू पूर्णरूपमा वा प्रायः पूर्णरूपमा त्यस्ता उद्यमका लागि समर्पित छन् भने यो उपधाराको प्रयोजनको लागि स्वतन्त्र हैसियतवाला एजेन्ट मानिनेछैन ।
६. एक संविदाकारी देशको वासिन्दा भएको कम्पनी अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दा भएको कम्पनीलाई नियन्त्रण गरेको अथवा आफू नियन्त्रित भएको भएमा अथवा जो त्यो अर्को संविदाकारी देशमा (चाहे कुनै स्थायी संस्थापनको माध्यमबाट होस् वा अन्यथा होस्) कारोवार गर्दछ भने ती कुनै पनि कम्पनी स्वतः अर्को कम्पनीको स्थायी संस्थापन हुनेछैन ।

परिच्छेद ३

आयमा लाग्ने कर

धारा ६

अचल सम्पत्तिबाट हुने आय

१. अर्को संविदाकारी देशमा रहेको अचल सम्पत्ति (कृषि वा वनको आयसमेत) बाट कुनै संविदाकारी देशको वासिन्दाले प्राप्त गरेको आयमा अर्को संविदाकारी देशमा पनि कर लगाउन सकिनेछ ।
२. "अचल सम्पत्ति" भन्नाले त्यस्तो सम्पत्ति रहेको संविदाकारी देशको कानून अनुसारको सम्पत्ति मान्नु पर्नेछ । यस शब्दभित्र कुनै पनि अवस्थामा रहेको अचल

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

सम्पत्तिको अङ्गको रूपमा रहेको सम्पत्ति, कृषि र वनमा प्रयुक्त पशुधन र उपकरण, भू-सम्पत्तिसम्बन्धी सामान्य कानूनमा भएका व्यवस्था लागू हुने अधिकारहरू, तथा काम गरे बापत परिवर्तनीय वा स्थिर रूपमा भुक्तानी पाउने अधिकार अथवा काम गर्न पाउने अधिकार, खनिज भण्डारका स्रोतहरू वा अन्य प्राकृतिक स्रोतहरूमा काम गरे बापत प्राप्त हुने रकमहरू पर्नेछन् । पानी जहाज, डुङ्गा र हवाईजहाज अचल सम्पत्ति मानिने छैनन् ।

३. उपधारा १ को व्यवस्था अचल सम्पत्तिको प्रत्यक्ष प्रयोग, भाडामा लगाएको वा अन्य कुनै प्रकारले प्रयोग गरेबाट हुने आयमा पनि लागू हुनेछ ।

४. उपधारा १ र ३ को व्यवस्थाहरू कुनै उद्यमको अचल सम्पत्तिको आय र स्वतन्त्र वैयक्तिक सेवाहरूको सञ्चालनको निमित्त प्रयोग गरिने अचल सम्पत्तिको आयमा पनि लागू हुनेछ ।

धारा ७

व्यापार मुनाफा

१. कुनै संविदाकारी देशको उद्यमले अर्को संविदाकारी देशमा रहेको स्थायी संस्थापनको माध्यमबाट कारोवार नचलाएसम्म सो उद्यमको मुनाफामा मात्र त्यस संविदाकारी देशमा कर लगाइनेछ । यदि सो उद्यमले माथि भनिए अनुसार कारोवार गरेमा उद्यमको मुनाफामा स्थायी संस्थापनले आर्जन गरेको आय जतिमा मात्र अर्को देशमा कर लगाइनेछ ।

२. उपधारा ३ को व्यवस्थाको अधीनमा रही यदि कुनै संविदाकारी देशको उद्यमले अर्को संविदाकारी देशमा अवस्थित स्थायी संस्थापनद्वारा व्यवसाय गर्दछ भने प्रत्येक संविदाकारी देशमा त्यस्तो स्थायी संस्थापनलाई यदि त्यो संस्थापन अलग अस्तित्व भएको दुई संस्थापन भई उही वा उस्तै परिस्थितिमा उही वा उस्तै क्रियाकलापमा लागी पूर्णतया स्वतन्त्र रूपमा कार्य गर्ने जुन उद्यमको यो स्थायी संस्थापन हो त्यसले नाफा कमाए सरह मानिनेछ ।

३. (क) कुनै स्थायी संस्थापनको मुनाफा निर्धारण गर्दा त्यस्तो स्थायी संस्थापन रहेको देशमा वा अन्यत्र भएको भए पनि सोको कार्यकारी तथा सामान्य प्रशासनिक खर्चहरू सहित त्यस्तो स्थायी संस्थापनको कारोवारको प्रयोजनको लागि भएका सबै खर्चहरू संविदाकारी देशको कानूनमा व्यवस्था भए अनुसार कट्टा गर्न स्वीकृति दिइनेछ ।

(ख) तथापि (वास्तविक खर्चहरू सोधभर्ना गरेकोमा बाहेक) स्थायी संस्थापनद्वारा उद्यमको आफ्नो प्रमुख कार्यालय वा अन्य कार्यालयलाई प्याटेण्ट

२६७

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

वा कुनै अधिकार प्रयोग गरे बापतको रोयल्टी, फी वा यस्तै प्रकारको अन्य भुक्तानीहरू अथवा कमिशनको रूपमा व्यवस्थापनको निमित्त कुनै खास सेवा प्रदान गरे बापत अथवा बैंकिंग उद्यमको लागि बाहेक स्थायी संस्थापनले सापटी लिएको रूपैयाँको व्याज बापत तिरेको रकमहरू भने खर्च बापत कट्टा गर्न दिइनेछैन। यसैगरी (वास्तविक खर्चहरू सोधभर्ना गरेकोमा बाहेक) स्थायी संस्थापनद्वारा उद्यमको आफ्नो प्रमुख कार्यालय वा अन्य कार्यालयहरूलाई प्याटेण्ट वा कुनै अधिकार प्रयोग गरे बापतको रोयल्टी, फी वा यस्तै प्रकारको अन्य भुक्तानीहरू अथवा कमिशनको रूपमा व्यवस्थापनको निमित्त कुनै खास सेवा प्रदान गरे बापत अथवा बैंकिंग उद्यमको हकमा बाहेक स्थायी संस्थापनले उद्यमको प्रमुख कार्यालय वा यसका अन्य कार्यालयहरूबाट लिएको ऋणमा तिरेको व्याज रकमहरू खर्च लेखे पनि स्थायी संस्थापनको मुनाफा निर्धारण गर्दा मान्यता दिइनेछैन।

४. कुनै संविदाकारी देशमा उद्यमको कुल आय र मुनाफामा उद्योगको सम्पूर्ण आय-हरूलाई कुनै प्रतिशत अनुपातको आधारमा वा विभिन्न अङ्गमा विभाजन हुने आधारमा कुनै स्थायी संस्थापनको निमित्त अनुमानित आय र मुनाफाको प्रतिशत निश्चित गर्ने व्यवस्था रहेको अवस्थामा यस धाराको उपधारा २ को कुनै पनि व्यवस्थाले त्यस संविदाकारी देशको यस्तो प्रचलित विभाजन अनुपातको आधारमा मुनाफा निर्धारण गर्ने कामलाई बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन।

५. उद्यमको लागि स्थायी संस्थापनले माल वा वस्तुहरू खरिद गरेको आधारमा मात्र त्यस्तो स्थायी संस्थापनको मुनाफा निर्धारण गरिनेछैन।

६. उपर्युक्त उल्लेखित उपधाराहरूको उद्देश्यका लागि स्थायी संस्थापनको मुनाफा निर्धारण तरिका जबसम्म राम्रो तथा पर्याप्त कारण नभई परिवर्तन आवश्यक देखिदैन तबसम्म प्रत्येक वर्ष उही तरिकाबाट गरिनेछ।

७. मुनाफा निर्धारण गर्दा यस सम्झौताको अन्य धाराहरूमा पर्ने आयका कलमहरू पनि आउने भएमा यस धाराको व्यवस्थाहरूले ती धाराका व्यवस्थाहरूलाई कुनै असर पार्ने छैनन्।

धारा ८

हवाई यातायात

१. कुनै संविदाकारी देशको उद्यमले अन्तर्राष्ट्रिय परिवहनमा हवाईजहाज सञ्चालन गरी प्राप्त गरेको मुनाफामा त्यस देशमा मात्र कर लगाइनेछ।

५६८ (१०)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. उपधारा १ को व्यवस्था पुल, संयुक्त व्यवसाय अथवा कुनै अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चालन निकायसंग गरेको संयुक्त कारोवारको मुनाफामा समेत लागू हुनेछ ।
३. यस धाराको प्रयोजनको लागि अन्तर्राष्ट्रिय परिवहनमा हवाईजहाज सञ्चालनसंग सम्बन्धित कोषबाट प्राप्त हुने ब्याज आयलाई हवाईजहाज सञ्चालनबाट भएको आय वा मुनाफा भनिनेछ र यस्तोमा धारा ११ मा उल्लेखित ब्याजसम्बन्धी व्यवस्था लागू हुनेछैन ।
४. “हवाईजहाज सञ्चालन” भन्नाले हवाईजहाजको चार्टर गर्ने व्यक्ति वा भाडामा लिने व्यक्ति वा मालिकद्वारा यात्रुहरू, हवाई डाँकहरू, पशु-पंक्षिहरू वा माल सामानहरू हवाई परिवहनबाट ओसार पसार गर्ने कार्य सम्झनुपर्छ । यस शब्दभित्र अन्य उद्यमहरूको तर्फबाट यस्तो परिवहनको लागि टिकट बिक्री गर्ने, हवाईजहाज भाडामा लिई सञ्चालन गर्ने कामहरू र यसप्रकारको परिवहनसंग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित अन्य कुनै क्रियाकलापहरू पनि पर्दछन् ।

धारा ९

सम्बद्ध उद्यमहरू

- (क) यदि एक संविदाकारी देशको कुनै उद्यमले दोस्रो संविदाकारी देशको कुनै उद्योगको प्रबन्ध, नियन्त्रण अथवा पूंजीमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले भाग लिन्छ भने, अथवा
- (ख) सोही व्यक्तिले एक संविदाकारी देशको उद्यमको प्रबन्ध नियन्त्रण अथवा पूंजीमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले अर्को संविदाकारी देशको उद्यममा भाग लिन्छ भने, उक्त दुवै अवस्थामा व्यापारिक एवम् वित्तीय सम्बन्धको बारेमा यस्ता शर्तहरू राख्ने अथवा लगाइनेछन् जुनकि स्वतन्त्र उद्यमीका बीच लगाइने शर्त भन्दा भिन्दै हुनेछन् । त्यस्तो शर्तहरू नभएको अवस्थामा ती उद्यमहरूमध्ये कुनै एक उद्यमलाई त्यसबाट हुने कुनै मुनाफा प्राप्त भएको रहेछ भने ती शर्तहरूको कारणले गर्दा यसरी प्राप्त नभएको भएतापनि त्यस्तो उद्यमको मुनाफामा समावेश गर्न सकिनेछ तथा त्यस्तोमा तदनुसार कर लगाइनेछ ।

धारा १०

लाभांश

१. एक संविदाकारी देशको वासिन्दा कम्पनीले अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दा-लाई तिरेको लाभांशमा अर्को संविदाकारी देशमा कर लगाउन सकिनेछ ।

(११)

५६९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

२. तर यस प्रकारको लाभांशमा लाभांश वितरण गर्ने वासिन्दा कम्पनी भएको त्यस्तो संविदाकारी देशमा त्यस देशको कानून अनुसार कर लगाउन सकिनेछ । तर लाभांश प्राप्त गर्ने वाला लाभांशको मालिक हो भने यसप्रकार लगाइने करको रकम निम्न लेखिएभन्दा बढी हुनेछैन :

(क) लाभांश प्राप्त गर्ने कम्पनीले लाभांश वितरण गर्ने कम्पनीमा कम्तीमा १० प्रतिशत शेयर लगानी गरेको भए कुल लाभांशको १० प्रतिशत,

(ख) अन्य कुराहरूमा कुल लाभांशको १५ प्रतिशत ।

यो दफाले लाभांश वितरण गर्ने कम्पनीको आयमा कर लगाउन कुनै बाधा पार्नेछैन ।

३. यो धारामा "लाभांश" भन्नाले त्यस्तो शेयरहरू अथवा अन्य अधिकारीहरूबाट प्राप्त ऋण दावी बाहेकको आय मुनाफामा समावेश हुने तथा अन्य अधिकार-हरूबाट प्राप्त आय तथा अन्य कर्पोरेट अधिकारबाट प्राप्त आय जसलाई कम्पनी वासिन्दा भएको देशले शेयरबाट हुने आमदानीमा कर लगाए सरह लगाइने आयलाई समेत सम्झनुपर्छ ।

४. उपधारा १ र २ को व्यवस्था लाभांश प्राप्त गर्ने मालिक एउटा संविदाकारी देशको वासिन्दा भई अर्को संविदाकारी देशमा जहाँ लाभांश वितरण गर्ने कम्पनी वासिन्दा रहेकोमा कुनै स्थायी संस्थापनको माध्यमबाट कारोवार सञ्चालन गरेको छ अथवा त्यो दोस्रो देशमा रहेको एउटा निश्चित स्थानबाट स्वतन्त्र व्यक्तिगत सेवाहरू सम्पन्न गर्दछ र त्यो धारण गरे बापत लाभांश भुक्तानी गरिएको र त्यो यस्तो प्रकारको स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थानबाट प्रभावकारी रूपमा सम्बन्धित भएको अवस्थामा लागू हुनेछैन । यस्ता स्थितिमा अवस्थानुसार धारा ७ र १३ को व्यवस्थाहरू लागू हुनेछन् ।

कुनै कम्पनी एक संविदाकारी देशको वासिन्दा भई दोस्रो संविदाकारी देशबाट मुनाफा अथवा आय प्राप्त गर्दछ भने त्यस्तो दोस्रो देशको कम्पनीले भुक्तानी गरेको लाभांशमा यदि त्यस्तो लाभांश त्यो अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दालाई भुक्तानी गरिंदैन भने कुनै प्रकारको कर लगाइनेछैन । अथवा कुनै वासिन्दाका सम्बन्धमा यस्तो प्रकारको लाभांश भुक्तानी गरिन्छ भने त्यस्तो देशमा रहेको एउटा स्थायी संस्थापन अथवा एउटा निश्चित स्थानबाट प्रभावकारी सम्बन्ध नभएसम्म र कम्पनीको वितरण नगरिएको मुनाफामा वितरण नगरिएको जतिमा यदि लाभांश वितरण गरेको अथवा नगरेको पूर्ण वा आंशिक रूपमा अर्को देशमा आर्जन हुने मुनाफा अथवा आयको रूपमा नै रहेको छ भने कर लगाइनेछ ।

२०० (१२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

धारा ११

व्याज

१. एउटा संविदाकारी देशमा आर्जन गरेको व्याज अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दालाई भुक्तानी गरिएमा दोस्रो संविदाकारी देशमा कर लगाइनेछ ।

२. माथि जे भनिएतापनि, त्यस्तो व्याजमा व्याज आर्जन हुने संविदाकारी देशमा त्यो देशको कानून अनुसार कर लगाउन सकिनेछ । तर यदि व्याज प्राप्त गर्ने अख्तियार प्राप्त व्यक्तिलाई यसरी लगाइने कर कुल व्याजको १५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनेछैन ।

माथि जे भनिएतापनि यदि त्यस्तो व्याज प्राप्त गर्ने मालिक वास्तविक रूपमा बैंकिङ्ग कारोवार गर्ने अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दा रहेछ भने कुल व्याजको १० प्रतिशत भन्दा बढी कर लगाइनेछैन ।

३. माथि जे सुकै भनिएतापनि देहायको अवस्थामा कुनै संविदाकारी देशमा देहायमा उल्लेख भए बमोजिम प्राप्त गरेको वा अधिपत्यमा राखेको कुनै व्याजमा कर लाग्नेछैन ।

(क) अर्को संविदाकारी देशको सरकार, राजनतिक उप-विभाजन अथवा स्थानीय निकाय अथवा

(ख) अर्को संविदाकारी देशको केन्द्रीय बैङ्क ।

४. यस धारामा "व्याज" भन्नाले बन्धकपत्रद्वारा सुरक्षित गरिएको वा नगरिएको अथवा चाहे ती ऋणदातालाई मुनाफामा हिस्सेदारीको अधिकार प्राप्त भएको वा नभएको हरेक किसिमको ऋण दाबीबाट प्राप्त आयलाई जनाउनेछ । तथा खासगरी सरकारी प्रतिभूति (सेक्यूरिटी) बाट प्राप्त आय तथा बन्धकपत्र वा ऋणपत्रबाट प्राप्त आय, जसमा यस्तो प्रतिभूतिहरू (सेक्यूरिटीहरू) बन्धकपत्रहरू वा डिवेन्चर-हरूको सम्बन्धमा दिइने प्रिमियम अथवा पुरस्कार त्यस्तो संविदाकारी देशको कर निर्धारणसम्बन्धी कानूनअन्तर्गत व्याजबाट प्राप्त भएको आयमा समावेश भएको छ भने त्यस्तोलाई समेत जनाउनेछ । यो दफाको प्रयोजनको लागि बिलम्ब शुल्कलाई व्याज मानिनेछैन ।

५. उपधारा १ र २ को व्यवस्था व्याज प्राप्त गर्ने मालिक एउटा संविदाकारी देशको वासिन्दा भई अर्को संविदाकारी देश जहाँ व्याज आर्जन हुन्छ मा रहेको कुनै स्थायी

२०९ (१३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संस्थापनको माध्यमबाट कारोबार सञ्चालन गरेको छ अथवा त्यो दोस्रो देशमा रहेको एउटा निश्चित स्थानबाट स्वतन्त्र व्यक्तिगत सेवाहरू सम्पन्न गर्दछ र त्यस्तो ऋणदावी जस बापत व्याज भुक्तानी गरिन्छ त्यस्तो स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थानबाट प्रभावकारी रूपमा सम्बन्धित हुन्छ भने यस स्थितिमा लागू हुने छैनन् । त्यस्तो अवस्थामा स्थिति अनुसार धारा ७ र १३ का व्यवस्थाहरू लागू हुनेछन् ।

६. कुनै संविदाकारी देशमा व्याज त्यस बखत आर्जन भएको मानिनेछ जब व्याज भुक्तानी गर्ने आफैं सो संविदाकारी देशको कुनै राजनैतिक उपविभाजन वा कुनै स्थानीय प्रशासनिक निकाय अथवा त्यो देशको वासिन्दा हुनेछ । तर, जब व्याज भुक्तानी गर्ने व्यक्ति त्यो संविदाकारी देशको वासिन्दा रहेछ वा रहेनछ भने पनि त्यस संविदाकारी देशमा कुनै स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान रहेछ र जसको सम्बन्धमा त्यो ऋण लिइएको र त्यसमा व्याज भुक्तानी गरिएको रहेछ तथा यसप्रकारको व्याज त्यो स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थानबाट व्यहोरिन्छ भने त्यस अवस्थामा यस्तो प्रकारको व्याज त्यस्तो संविदाकारी देशमा आर्जन भएको मानिनेछ जसमा त्यो स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान अवस्थित छ ।

७. जहाँ व्याज भुक्तानी गर्ने तथा प्राप्त गर्नेहरूबीच अथवा ती दुवैको बीच अथवा कुनै अर्को व्यक्तिको बीच विशेष प्रकारको सम्बन्ध भएको कारणबाट भुक्तानी गरिएको व्याजको रकम, त्यस्तो ऋणदावीलाई ध्यानमा राखेर जसको लागि व्याजको रकम भुक्तानी गरिएको छ त्यो रकम भन्दा बढी हुन्छ जसको लागि यस्तो प्रकारको सम्बन्ध नभएको स्थितिमा भुक्तानी गरिने अथवा प्राप्त गर्ने बीच सहमति हुने रकम, त्यस अवस्थामा यस धाराको व्यवस्था केवल अन्त्यमा उल्लेख गरिएको रकममा मात्र लागू हुनेछ । त्यस अवस्थामा भुक्तानीको अतिरिक्त भाग यस सम्झौताको अन्य धाराहरूको अधीनमा रही प्रत्येक संविदाकारी देशहरूको आ-आफ्नो कानून अनुसार करयोग्य हुनेछ ।

धारा १२

रोयल्टी

१. एउटा संविदाकारी देशमा आर्जन भएर अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दालाई भुक्तानी गरिने रोयल्टीहरूमा त्यस्तो अर्को देशमा कर लगाउन सकिनेछ ।

२. तर त्यस्तो रोयल्टी आर्जन हुने संविदाकारी देशको कानून अनुसार कर लगाउन सकिनेछ तर यदि रोयल्टी प्राप्त कर्ता रोयल्टीको अख्तियार प्राप्त मालिक भएमा यसरी लगाइने कर कुल रोयल्टीको १५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनेछैन ।

(१४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

३. यस धारामा "रोयल्टी" भन्ने शब्दले साहित्यिक, कलात्मक वा वैज्ञानिक कृतिहरूको (जसमा चलचित्र फिल्म, फोनोग्राफिक रेकर्डहरू वा रेडियो वा दूरदर्शन प्रसारणको लागि फिल्महरू वा टेप समावेश हुन्छ) कुनै पनि प्रतिलिपि अधिकार, कुनै पनि पेटेन्ट ट्रेडमार्क, डिजाइन अथवा मोडेल, योजना, गोप्य सूत्र अथवा प्रक्रियाको प्रयोग अथवा प्रयोगाधिकारको प्रतिफलको रूपमा अथवा औद्योगिक व्यापारिक अथवा वैज्ञानिक अनुभवको प्रयोगको लागि अथवा प्रयोगाधिकारको लागि अथवा औद्योगिक व्यापारिक अथवा वैज्ञानिक अनुभवसंग सम्बन्धित जानकारीको लागि प्राप्त भएको कुनै पनि प्रकारको भुक्तानीलाई जनाउँछ ।
४. उपधारा १ र २ का व्यवस्था त्यस्तो स्थितिमा लागू हुनेछैन जसमा रोयल्टी प्राप्त कर्ता एउटा संविदाकारी देशको वासिन्दा भई अर्को संविदाकारी देशमा जसमा रोयल्टी वितरण गर्ने कम्पनी वासिन्दा छ, त्यहाँ रहेको कुनै स्थायी संस्थापनको माध्यमबाट कारोवार सञ्चालन गर्दछ अथवा त्यो दोस्रो देशमा रहेको एउटा निश्चित स्थानबाट स्वतन्त्र वैयक्तिक सेवाहरू सम्पन्न गर्दछ र त्यो धारण गरे बापत रोयल्टी भुक्तानी गरिएको र त्यो यस्तो प्रकारको स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थानबाट प्रभावकारी रूपमा सम्बन्धित छ भने त्यस्तो अवस्थामा धारा ७ र १३ का व्यवस्थाहरू लागू हुनेछन् ।
५. कुनै संविदाकारी देशमा रोयल्टी त्यस बखत आर्जन भएको मानिनेछ जब रोयल्टी भुक्तानी कर्ता देश आफैँ कुनै राजनैतिक उप-विभाजन, कुनै स्थानीय प्रशासकीय निकाय अथवा त्यो देशको वासिन्दा हुन्छ । तर जब रोयल्टी भुक्तानी गर्ने व्यक्ति त्यो संविदाकारी देशको वासिन्दा भई वा नभई त्यस संविदाकारी देशमा कुनै स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान रहेको कारणबाट त्यस्तो रोयल्टी प्राप्त गर्दछ भने र त्यस्तो रोयल्टी त्यस्ता स्थायी संस्थापन वा निश्चित स्थानबाट व्यहोरिन्छ भने त्यस्तो अवस्थामा यस्तो प्रकारको रोयल्टी त्यस्तो संविदाकारी देशमा आर्जन भएको मानिनेछ जसमा त्यो स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान अवस्थित छ ।
६. रोयल्टी भुक्तानी गर्ने तथा प्राप्त गर्नहरूबीच अथवा ती दुवै थरि र अन्य व्यक्तिहरू बीच विशेष सम्बन्ध भएको कारणले रोयल्टीको रकम प्रयोगको अधिकार वा सूचना बापत तिर्नु पर्ने कुरालाई हृदयङ्गम गर्दै रोयल्टी भुक्तानी गर्ने तथा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूबीच त्यस्तो विशेष सम्बन्ध नभएको अवस्थामा मन्जूर गरिने रकम भन्दा बढी हुन गएको अवस्थामा यो धाराको प्रावधानहरू पछिल्लो रकमको सम्बन्धमा मात्र लागू हुनेछन् । यस अवस्थामा, त्यस्तो बढी रकममा अन्य धाराका व्यवस्थाहरूलाई मध्य नजर राख्दै प्रत्येक संविदाकारी देशको कानून अनुसार कर लगाइनेछ ।

263 (१५)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

धारा १३

स्वतन्त्र वैयक्तिक सेवाहरू

१. कुनै स्वतन्त्र वैयक्तिक सेवा अथवा यस्तै प्रकारको व्यवसायिक सेवाहरूबाट संविदाकारी देशको कुनै वासिन्दाले आय आर्जन गरेमा निम्नलिखित अवस्थामा बाहेक त्यही देशमा मात्र कर लाग्नेछ । तर निम्नलिखित अवस्थामा अर्को देशमा पनि कर लाग्नेछ ।

(क) यदि अर्को संविदाकारी देशमा उसको क्रियाकलापहरू चलाउन नियमित रूपमा निश्चित स्थान उपलब्ध छ भने त्यस्तो अवस्थामा त्यतिसम्म आयमा मात्र निश्चित स्थानबाट हुने आय जति सम्ममा मात्र त्यस्तो संविदाकारी देशमा कर लगाइनेछ ।

(ख) गत वर्ष अथवा आय वर्षमा अर्को संविदाकारी देशमा कुल जम्मा १८३ दिन भन्दा बढी बसोबास गरेको भए त्यस्तो अवस्थामा त्यतिसम्मको आयमा मात्र कर लगाइनेछ जुन आय अर्को देशमा गरेको क्रियाकलापबाट प्राप्त गरेको हुन्छ ।

२. "व्यवसायिक सेवा" भन्नाले स्वतन्त्र वैज्ञानिक, साहित्यिक, कलात्मक, शैक्षिक अथवा अध्यापनसम्बन्धी क्रियाकलाप तथा चिकित्सक, सर्जन, वकिल, इन्जिनियर, वास्तुविद, दन्त चिकित्सक तथा लेखापालको रूपमा गरिने स्वतन्त्र क्रियाकलापलाई जनाउँछ ।

धारा १४

आश्रित वैयक्तिक सेवाहरू

१. धारा १५, १६, १७, १८, १९ र २०को अधीनमा रही कुनै संविदाकारी देशको वासिन्दाबाट कुनै रोजगारीको सम्बन्धमा प्राप्त गरेको तलब, ज्याला तथा यस्तै प्रकारको अन्य पारिश्रमिक वा रोजगारी अर्को संविदाकारी देशमा नगरेसम्म केवल त्यसै देशमा मात्र कर लाग्न सक्नेछ । यदि यसप्रकार रोजगारी अर्को संविदाकारी देशमा गरिएको छ भने त्यसबाट प्राप्त यस्तो पारिश्रमिकमा त्यस्तो अर्को संविदाकारी देशमा पनि कर लगाउन सकिनेछ ।

२. उपधारा १ मा त्यस्तो अवस्था गरिएको भएतापनि एउटा संविदाकारी देशको

५७६ (१६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

कुनै वासिन्दाद्वारा दोस्रो संविदाकारी देशमा गरिएको रोजगारीको सम्बन्धबाट प्राप्त पारिश्रमिकमा केवल पहिलो उल्लेखित देशमा मात्र कर लाग्नेछ, यदि :

- (क) प्राप्त कर्ता गत वर्ष वा आय वर्षमा जम्मा मिलाएर १८३ दिन भन्दा कम अर्बधि वा अर्बधिहरूको लागि दोस्रो देशमा बसोवास गरेको भए, अथवा
- (ख) पारिश्रमिकको भुक्तानी त्यस्तो रोजगारी दिनेले गरिदिएको वा उसको तर्फबाट गरिदिएको भए जसको दोस्रो देशमा निवास छैन ।
- (ग) पारिश्रमिक दोस्रो संविदाकारी देशको उद्यमद्वारा अथवा कुनै त्यस्तो स्थायी संस्थापन वा निश्चित स्थानद्वारा वहन गरिदैन, जुन रोजगारी दिने दोस्रो देशमा अवस्थित हुन्छ ।

३. यस धाराको उपर्युक्त व्यवस्थाहरूमा जो सुकै उल्लेख भएको भएतापनि कुनै संविदाकारी देशको उद्यमद्वारा अन्तर्राष्ट्रिय यातायातमा परिचालित जलयान वा वायुयानको रोजगारीबाट प्राप्त हुने पारिश्रमिकमा केवल त्यही संविदाकारी देशमा मात्र कर लाग्नेछ ।

धारा १५

सञ्चालकहरूको शुल्क

एउटा संविदाकारी देशको कुनै वासिन्दाद्वारा अर्को संविदाकारी देशको वासिन्दा रहेको कम्पनीको सञ्चालक समितिको सदस्यको हैसियतमा प्राप्त गरेको शुल्क तथा त्यस्तै प्रकारको भुक्तानीहरूमा दोस्रो संविदाकारी देशमा कर लाग्न सक्नेछ ।

धारा १६

प्रमोदक एवं खेलाडीको आय

१. धारा १३ र १४ मा जेसुकै व्यवस्था गरिएको भएतापनि सार्वजनिक प्रमोदक जस्तै थिएटर, चलचित्र, रेडियो वा टेलिभिजन कलाकार तथा सङ्गित वा खेलाडीहरूले आफ्नो घरतो प्रकारको व्यक्तिगत क्रियाकलापबाट प्राप्त आयमा त्यस्तो संविदाकारी देशमा कर लाग्न सक्छ जुन देशमा त्यस्तो कार्यहरू गरिन्छ ।
२. जब कुनै प्रमोदक वा खेलाडीले आफ्नो यसप्रकारको क्रियाकलापको सम्बन्धमा प्राप्त गरेको आय स्वयं प्रमोदक वा खेलाडीलाई प्राप्त नभई कुनै व्यक्तिलाई प्राप्त भएमा त्यस्तो आयमा धारा ७, १३ तथा १४ मा जेसुकै लेखिएको भएतापनि

२६५

(१७)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

त्यस्तो संविदाकारी देशमा कर लाग्नेछ जसमा प्रमोदक वा खेलाडीले आफ्नो कौशल प्रदर्शन गरेको हुन्छ ।

३. माथि उपधारा १ मा जेसुकै लेखिएको भएतापनि प्रमोदक वा खेलाडी जो एक संविदाकारी देशको वासिन्दा भई उसले अर्को संविदाकारी देशमा व्यक्तिगत क्रिया-कलाप गरी प्राप्त गरेको आयमा यदि, त्यस्तो अर्को संविदाकारी देशमा गरिएको क्रियाकलापहरूको लागि पहिलो उल्लेखित संविदाकारी देशको राजनैतिक उप-विभाजन वा स्थानीय निकायको सार्वजनिक कोषबाट पूर्ण वा आंशिक रूपमा खर्च व्यहोरिएको भए, पहिलो उल्लेखित संविदाकारी देशमा मात्र कर लाग्नेछ ।

४. माथि उपधारा २ र धारा ७, १३ तथा १४ मा जेसुकै लेखिएको भएतापनि कुनै खेलाडी वा प्रमोदकले आफ्नो यस्तो हैसियतले गरेको क्रियाकलापबाट एउटा संविदाकारी देशमा आर्जन गरेको आय खेलाडी वा प्रमोदक आफैलाई प्राप्त नभई, अर्को व्यक्तिलाई प्राप्त भएको भएमा, त्यस्तो आयमा, यदि त्यस्तो आय प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागि अर्को देशको राजनैतिक उप-विभाजन वा स्थानीय निकायको सार्वजनिक कोषबाट पूर्ण वा आंशिक रूपमा खर्च व्यहोरिएको भए अर्को संविदाकारी देशमा मात्र कर लाग्नेछ ।

धारा १७

सरकारी सेवाबाट प्राप्त पारिश्रमिक एवं निवृत्तिभरण

१. (क) संविदाकारी देशको सरकार वा राजनैतिक उप-विभाजन वा स्थानीय निकायले निवृत्तिभरण दिए बाहेक कुनै व्यक्तिले सेवा गरे बापत प्राप्त गर्ने पारिश्रमिकमा सेवा प्रदान गरेको देशमा कर लाग्नेछ ।

(ख) माथि जे भनिएतापनि यदि सेवा प्रदान गर्ने व्यक्ति एक देशको वासिन्दा भई अर्को देशमा सेवा प्रदान गर्दछ भने देहायको अवस्थामा त्यस्तो सेवा गरी प्राप्त गरेको पारिश्रमिकमा अर्को देशमा मात्र कर लाग्नेछः-

(१) यदि त्यो व्यक्ति त्यस देशको नागरिक हो वा

(२) सेवा प्रदान गर्नका लागि मात्रै त्यस देशको वासिन्दा भएको होइन भने

२. (क) संविदाकारी देशको सरकार वा राजनैतिक उप-विभाजन वा स्थानीय निकायको कोषबाट कुनै व्यक्तिलाई त्यो देशमा वा राजनैतिक उप-विभा-

२०९ (१८)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

जनमा वा स्थानीय निकायको सेवा गरे बापत भुक्तानी गरेको निवृत्तिभरणमा त्यही देशमा मात्रै कर लाग्नेछ ।

(ख) यस्तो भएतापनि यदि त्यो व्यक्ति अर्को देशको वासिन्दा तथा नागरिक रहेछ भने अर्को देशमा पनि कर लाग्नेछ ।

३. धारा १४, १५, तथा १६ का व्यवस्थाहरू संविदाकारी देश वा राजनैतिक उप-विभाजन वा स्थानीय निकायले सञ्चालन गरेको कारोबार सम्बन्धमा प्रदान गरेको सेवा बापत प्राप्त पारिश्रमिक र निवृत्तिभरणमा मात्र लागू हुनेछन् ।

धारा १८

गैरसरकारी निवृत्तिभरण र वार्षिक वृत्ति

१. एक संविदाकारी देशको कुनै वासिन्दाद्वारा अर्को संविदाकारी देशभित्रको कुनै स्रोतहरूबाट प्राप्त गरेको धारा १७ मा उल्लेख भए बाहेकको कुनै निवृत्तिभरण वा वार्षिक वृत्तिमा पहिले उल्लेख भएको संविदाकारी देशमा मात्र कर लगाउन सकिनेछ ।

२. “निवृत्तिभरण” भन्नाले त्यो आवधिक भुक्तानीलाई जनाउँदछ जो विगत समयमा गरेको सेवाहरू बापत वा सेवाहरू प्रदान गर्दा भएका शारीरिक चोट पटकको क्षति-पूर्ति बापत प्रदान गरिने रकमलाई जनाउनेछ ।

३. “वार्षिक वृत्ति” भन्नाले निश्चित समयमा लिने गरी जीवनभर प्राप्त गर्ने वा निश्चित समय वा निर्दिष्ट गर्न सकिने समयावधिको लागि नगद वा नगद बराबरको कुनै रकम तिर्न पर्ने दायित्व निर्वाह गर्नलाई प्रदान गरिने रकमलाई जनाउनेछ ।

धारा १९

विद्यार्थी एवं प्रशिक्षार्थीले प्राप्त गरेको भुक्तानी

१. कुनै विद्यार्थी वा व्यवसायिक प्रशिक्षार्थीको जो, अर्को संविदाकारी देशको भ्रमण गर्नु भन्दा तत्काल पहिले कुनै एक संविदाकारी देशको वासिन्दा छ वा थियो तथा जो आफ्नो शिक्षा वा तालिमको प्रयोजनको लागि मात्र अर्को संविदाकारी देशमा उपस्थित छ, अर्को संविदाकारी देशमा निम्नलिखित रकममा कर छुट पाउनेछ :

(क) उसको भरण पोषण शिक्षा वा तालिमको प्रयोजनलाई त्यस देशबाहिर रहेको व्यक्तिले दिएको रकम तथा

(१९)

266

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

(ख) कुनै पनि "गत वर्ष" वा "आय वर्ष" मा पहिलो उल्लेख भएको संविदाकारी देशमा रोजगारीबाट प्राप्त जो भारतीय रूपैयाँ १८,०००।- वा सो बराबर नेपाली रूपैयाँ भन्दा बढी नहुने पारिश्रमिकमा, तर यस्तो रोजगारी उसको अध्ययन वा तालिमसंग प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहेको हुनुपर्दछ ।

२. यो धाराको उपभोग त्यस्तो अध्ययन वा तालिम पूरा गर्न यथोचित वा साधारणतया लाग्ने समयका लागि मात्र गर्न सकिन्छ तर कुनै पनि हालतमा अर्को संविदाकारी देशमा प्रवेश गरेको मितिदेखि लगातार ३ वर्ष भन्दा बढीको समयावधिको लागि उपभोग गर्न पाइनेछैन ।

धारा २०

प्राध्यापक वा अध्यापक र अनुसन्धानकर्ताले प्राप्त गरेको रकम

१. कुनै प्राध्यापक र अनुसन्धानकर्ताको, जो कुनै विश्वविद्यालय, महाविद्यालय, विद्यालय वा अनुमोदित संस्थामा अध्यापन वा अनुसन्धान कार्यको प्रयोजनलाई वा दुवै कार्यको प्रयोजनलाई अर्को संविदाकारी देश अथवा त्यो अर्को संविदाकारी देशमा कुनै विश्वविद्यालय, महाविद्यालय, विद्यालय वा अनुमोदित संस्थाको नियन्त्रणमा दोस्रो देशमा भ्रमण गर्नु भन्दा अघि मात्र संविदाकारी देशमध्ये कुनै एक संविदाकारी देशको निवासी छ वा थियो, यस्तो अध्यापन वा अनुसन्धान कार्य बापत प्राप्त गरेको कुनै पनि पारिश्रमिकमा त्यो दोस्रो संविदाकारी देशमा पुगेको बढीमा दुई वर्षको लागि कर छुट हुनेछ ।

२. यो धारा कुनै अनुसन्धान कार्य जो कुनै खास व्यक्ति वा व्यक्तिहरूको व्यक्तिगत लाभको लागि गरिने अनुसन्धानबाट प्राप्त आयमा लागू हुनेछैन ।

३. यो धारा तथा धारा १६ को प्रयोजनको लागि कुनै व्यक्तिलाई एक संविदाकारी देशको वासिन्दा मान्दा त्यस्तो व्यक्ति अर्को संविदाकारी देशमा भ्रमण गर्नु अघि पहिलो संविदाकारी देशको "गत वर्ष" वा "आय वर्ष" को प्रयोजनको लागि वासिन्दा भएको वा भर्खरै वितेको "गत वर्ष" वा "आय वर्ष" मा त्यस देशको वासिन्दा भएको हुनुपर्नेछ ।

४. यो उपधाराको प्रयोजनको लागि "अनुमोदित संस्था" भन्नाले संविदाकारी देशको अख्तियार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृति प्राप्त संस्था हुनेछ ।

५६८ (२०)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

धारा २१

अन्य आय

१. उप-धारा २ को अधीनमा रही कुनै एक संविदाकारी देशको वासिन्दाको आयका कलमहरूमा जहाँसुकै आय आर्जन भएको भएतापनि यो सम्झौताको माथि उल्लेखित धाराहरूमा प्रष्ट रूपमा उल्लेख नभएको भए सो वासिन्दा रहेको संविदाकारी देशमा मात्र कर लगाइनेछ ।
२. यदि धारा ६ को उपधारा २ मा परिभाषित अचल सम्पत्तिको आय बाहेक अरु आय प्राप्त गर्ने व्यक्ति, एउटा संविदाकारी देशको वासिन्दा भई अर्को संविदाकारी देशमा रहेको स्थायी संस्थापनको माध्यमबाट सो देशमा कारोवार सञ्चालन गर्दछ भने अथवा अर्को देशमा रहेको निश्चित स्थानबाट स्वतन्त्र वैयक्तिक सेवाहरू प्रदान गर्दछ भने र यस्तो निश्चित स्थान वा स्थायी संस्थापनसंग घनिष्ठ रूपले सम्बन्धित अधिकार वा सम्पत्तिसंग सम्बन्धित आय तिर्दछ भने त्यस्तो आयमा उपधारा १ को व्यवस्थाहरू लागू हुनेछैनन् । यस्तो परिस्थितिमा अवस्था अनुसार धारा ७ र धारा १३ का व्यवस्थाहरू लागू हुनेछन् ।

परिच्छेद ४

दोहोरो कराधानबाट मुक्तिका तरिकाहरू

धारा २२

दोहोरो कराधानबाट मुक्ति

१. दुवै संविदाकारी देशमा लागू रहेका कानून यस सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएमा बाहेक आ-आफ्नो देशमा आयको कराधानको लागि लागू नै रहनेछन् । जब दुवै संविदाकारी देशमा उही आयमा कर लाग्ने अवस्था आई पर्दछ तब त्यस्तो आयमा यस धारा बमोजिम द्वैध कराधानबाट मुक्ति दिइनेछ ।
२. नेपालबाहिरको इलाकामा तिर्नुपर्ने कर बापत (जसले यस धाराका सामान्य सिद्धान्तहरूलाई असर पार्नेछैन) नेपालमा तिर्नुपर्ने करबाट कट्टी गर्ने सम्बन्धमा नेपालको कानूनको व्यवस्थाअन्तर्गत रही, यस सम्झौताका व्यवस्थाहरू अनुसार भारतमा तिर्नुपर्ने भारतीय कर, प्रत्यक्ष रूपमा वा खर्चको रूपमा भारतमा भएको आयस्रोतको आयबाट भारतमा आय निर्धारण गर्ने तरिका अपनाई नेपालमा लाग्ने कर बापतको रकम निर्धारण गरी कट्टा गरिनेछ ।

(२१)

468

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

३. उपधारा २ मा उल्लेखित कर कट्टा गर्ने (क्रेडिट) प्रयोजनको लागि तिर्नुपर्ने "भारतीय कर" भन्ने शब्दले देहायबमोजिमका विशेष सहूलियतका उपायहरू अन्तर्गत सहूलियत दिइएका करहरू समेत सम्झनुपर्छ:-

(क) भारतीय आयकर ऐन, १९६१ (१९६१को ४३)को दफा १० (४), दफा १० (४ए), दफा १० (६) (भी.आई.आई.ए.), दफा १० (१५) (आई.भी.), दफा १० (२८), दफा १० ए, दफा ३२ ए, दफा ३३ ए, दफा ८० एच. एच., दफा ८० एच. एच. ए. दफा ८० आई र दफा ८० एल, र

(ख) आर्थिक विकासको निमित्त संविदाकारी देशमा अधिकार प्राप्त अधिकारीहरूद्वारा कट्टा गर्ने मन्जुर गरी पछि बनाइने कानून अनुसार सुविधा दिने व्यवस्था गरिएका रकमहरू ।

४. भारतबाहिरको इलाकामा तिर्नुपर्ने कर बापत (जसले यस धारामा उल्लेखित सामान्य सिद्धान्तहरूलाई असर पार्ने छैनन्) भारतमा तिर्नुपर्ने करबाट कट्टी गर्ने सम्बन्धमा भारतको कानूनको व्यवस्थाअन्तर्गत रही, यस सम्झौताका व्यवस्थाहरू अनुसार नेपालमा तिर्नुपर्ने नेपाली कर, प्रत्यक्ष रूपमा वा खर्चको रूपमा नेपालको आय वा आयका स्रोतको आयबाट नेपालमा आय निर्धारण गर्ने तरिका अपनाई भारतमा लाग्ने कर बापतका रकम निर्धारण गरी कट्टा गरिनेछ ।

माथि जे लेखिएको भएतापनि यस्तो कर कट्टी (क्रेडिट) भारतीय कर (यस्तो कट्टी गर्न दिनु अघि निर्धारण गरे अनुसार) भन्दा बढी हुनेछैन, जुन नेपाल अधिराज्य-भित्रका स्रोतहरूबाट प्राप्त भएको आय सुहाउँदो हुन्छ । यथापि यदि यस्तो वासिन्दा भारतमा अधिकर (सरट्याक्स) तिर्नुपर्ने कम्पनी भएमा, पहिले कम्पनीले भारतमा तिर्नुपर्ने आयकरबाट माथि उल्लेख भए बमोजिम कट्टा गरिनेछ, र बाँकी यदि कुनै भए, उसले भारतमा तिर्नुपर्ने अधिकरबाट कट्टा गरिनेछ ।

५. उपधारा ४ को प्रयोजनको लागि "नेपालमा तिर्नुपर्ने कर" भन्नाले कुनै वर्षको लागि दिइएको छुट वा कम कर तिर्न स्वीकृति प्राप्त रकम अथवा त्यसको कुनै अंशलाई घटाई कुनै वर्ष तिर्नुपर्ने नेपाल करको रकमलाई जनाउनेछ ।

(क) आयकर ऐन, २०३१ को दफा ४२ को उपदफा (२) यो सम्झौता हस्ताक्षर भएको मितिसम्म संशोधन नभएसम्म अथवा उक्त दफाको सामान्य सिद्धान्तमा परिवर्तन नहुने गरी सानो तिनो परिवर्तन भएमा, अथवा

(ख) यसपछि अधिकार प्राप्त अधिकारीद्वारा मूल रूपमा झण्डै उस्तै सिद्धान्तको भन्ने मानी छुट तथा कर कट्टी स्वीकृत दिने अन्य कुनै व्यवस्था भए

(२२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

पछि यदि परिवर्तन भएमा संशोधन भए पनि साधारण प्रकृतिमा फरक नपर्ने सानो तिनो परिवर्तन भएमा ।

६. यदि यस सम्झौताअन्तर्गत एक संविदाकारी देशको कुनै वासिन्दाको अर्को संविदाकारी देशबाट प्राप्त आयको सम्बन्धमा त्यो संविदाकारी देशमा कर छुट पाएको छ भने पहिले उल्लेख गरिएको संविदाकारी देशमा त्यो व्यक्तिको बाँकी आयमा करको हिसाब गर्दा करको त्यही दर लागू गरिनेछ जुन यो सम्झौता अनुसार करबाट छुट दिइएको आयको छुट नदिएको स्थितिमा लागू हुने थियो ।

परिच्छेद ५

विशेष व्यवस्था

धारा २३

सम व्यवहार

१. एक संविदाकारी देशका नागरिक उपर अर्को संविदाकारी देशमा त्यस्तो अर्को संविदाकारी देशका नागरिकहरूमाथि लागू गरिने कराधान व्यवस्था अथवा तत्सम्बन्धी शर्तहरू भन्दा भारपूर्ण अथवा फरक कराधान व्यवस्था वा तत्सम्बन्धी शर्तहरू लागू गरिने छैनन् ।
२. एक संविदाकारी देशको उद्यमको अर्को संविदाकारी देशमा स्थित स्थायी संस्थापनलाई लगाइने कर त्यस्तो अर्को संविदाकारी देशमा त्यस्तो देशका उस्तै परिस्थितिमा क्रियाकलाप सञ्चालन गरिरहेको उद्यमलाई लगाइने कर भन्दा कम अनुकूल गरी लगाइनेछैन ।
३. यस धाराको व्यवस्थाले कुनै पनि संविदाकारी देशलाई त्यस्तो देशको वासिन्दा नभएका व्यक्तिहरूलाई त्यस देशको वासिन्दा रहेका व्यक्तिहरूलाई कानूनद्वारा करको उद्देश्यको लागि व्यक्तिगत छुट, सहूलियतहरू, करमा कमी वा कटौती दिनलाई बाध्य गराउने भनी ठान्न मिल्नेछैन ।
४. एक संविदाकारी देशको उद्यमहरूमा, जसको पूँजी पूर्णतः अथवा आंशिक रूपमा अर्को संविदाकारी देशको एक अथवा एक भन्दा बढी निवासीहरूको, प्रत्यक्षतः अथवा अप्रत्यक्षतः स्वामित्व अथवा नियन्त्रणमा छ भने प्रथम उल्लेखित संविदाकारी देशमा रहेका उद्यमहरूमा यस्तै परिस्थितिमा लागू रहेका वा गरिने भन्दा भिन्दै अथवा धेरै भारपूर्ण कराधान वा शर्तहरू लगाइने छैनन् ।

(२३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

५. यस दफामा “कराधान” शब्दको अर्थ यस सम्झौताको विषयभित्र पर्ने करहरूलाई जनाउनेछ ।

धारा २४

पारस्परिक सम्झौताको कार्यविधि

१. जब कुनै संविदाकारी देशको कुनै वासिन्दाले एक अथवा दुवै संविदाकारी देशहरूको कारवाहीहरूको कारणबाट उसलाई जुन कर लागेको छ अथवा लगाइन्छ त्यो यो सम्झौताको अनुरूप छैन भन्ने लागेमा उसले ती देशहरूको राष्ट्रिय कानूनद्वारा व्यवस्थित उपचारहरू जे सुकै भएतापनि आफ्नो मर्का ऊ वासिन्दा भएको संविदाकारी देशको अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष प्रस्तुत गर्न सक्नेछ । यस सम्झौता बमोजिम कर नलगाइए बापतको यस्तो उजुरी त्यो सूचना प्राप्त भएको मितिबाट ३ वर्षभित्र प्रस्तुत गर्ने पर्नेछ ।
२. यदि यस्तो उजुरी त्यस्तो अधिकार प्राप्त अधिकारीलाई मनासिव लागे पनि आफू स्वयं निस्कर्षमा पुग्न असमर्थ भएमा त्यस्तो अधिकारीले अर्को संविदाकारी देशको अधिकार प्राप्त अधिकारीसंग सम्झौता अनुरूप नभएको द्वैध कराधान मुक्ति गराउने सहमति प्राप्त गर्न भरमग्दुर प्रयत्न गर्नेछन् । यस्तो सहमति (समझदारी) अर्को देशको राष्ट्रिय कानूनले व्यवस्था गरेको जस्तोसुकै हद म्यादको वावजूद पनि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. यो सम्झौताको व्याख्या गर्न अथवा लागू गर्नमा यदि कुनै कठिनाइहरू अथवा शङ्काहरू उत्पन्न भएमा संविदाकारी देशहरूको अधिकार प्राप्त अधिकारी त्यस्ता कठिनाइ तथा शङ्काहरूलाई पारस्परिक सहमतिबाट समाधान गर्ने प्रयास गर्ने छन् । उनीहरूले यस सम्झौतामा उल्लेख नभएका विषयहरूमा द्वैध कराधान मुक्तिको लागि परस्पर विचार विमर्श गर्न सक्नेछन् ।
४. माथिका उपधाराहरूले व्यवस्था गरेको कुराहरूको उद्देश्य प्राप्तिका लागि सहमति प्राप्त गर्न संविदाकारी देशका अधिकार प्राप्त अधिकारीहरूले आपसमा सोझै पत्र व्यवहार गर्न सक्नेछन् । सहमति प्राप्त गर्नको लागि जब विचारहरूको मौखिक आदान प्रदान वाञ्छनीय हुन्छ त्यस्तो आदान प्रदान संविदाकारी देशको अधिकार प्राप्त अधिकारीहरूका प्रतिनिधिहरू रहेको आयोगको माध्यमबाट गर्न सकिनेछ ।

(२४)

५०२
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

धारा २५

सूचनाहरूको आदान प्रदान

१. संविदाकारी देशहरूको अधिकार प्राप्त अधिकारीले यस सम्झौताअन्तर्गतका कर सम्बन्धमा सम्झौताको विपरित नहुने गरी यो सम्झौता वा संविदाकारी देशहरूका आन्तरिक कानूनहरूको व्यवस्थाहरू कार्यान्वयन गर्न वा ती करहरूको अवचन वा जालसाजी रोक्नका लागि आवश्यक सूचना (दस्तावेजहरू समेत) आदान प्रदान गर्नेछन् । संविदाकारी देशद्वारा प्राप्त भएको कुनै सूचना अथवा दस्तावेजहरूलाई त्यो देशको आन्तरिक कानून बमोजिमकै तरिकाबाट गोप्य मानिनेछ । शुरूमा यस्ता सूचनाहरूलाई गोप्य भनिएतापनि यस्तो सूचना त्यस्ता व्यक्तिहरू अथवा अधिकारीहरू (जसमा न्यायालय र प्रशासनिक निकाय समावेश छन्) समक्ष प्रस्तुत गरिनेछ जो यस सम्झौताअन्तर्गत ती करहरूको निर्धारण अथवा असूली प्रवर्तन (इन्फोसमेण्ट) अथवा अभियोजन (प्रोसिक्यूशन) को बारेमा अथवा निर्धारणको पुनरावेदनसंग सम्बन्धित छन् । त्यस्ता व्यक्ति अथवा अधिकारीहरूले यी सूचना अथवा दस्तावेजको प्रयोग केवल अदालती कारवाही तथा न्यायिक निर्णयको प्रयोजनको लागि मात्र प्रयोग गर्नेछन् । कर छलन नियन्त्रण गर्ने बारे सूचना आदान प्रदान गर्ने बारेको शर्त, तौर तरिकाका सम्बन्धमा संविदाकारी देशका सक्षम अधिकारीहरूले आपसमा छलफल गरी उपयुक्त व्यवस्था गर्न सक्नेछन् ।

२. सूचना अथवा दस्तावेजहरूको आदान प्रदान नियमित आधारमा वा कुनै खास कुराहरूका सम्बन्धमा वा दुवै अवस्थामा गर्न सकिनेछ । नियमित आधारमा दिने सूचना अथवा दस्तावेजहरूको सूचीको सम्बन्धमा संविदाकारी देशहरूको अधिकार प्राप्त अधिकारीहरूको समय समयमा सहमति भए अनुसार हुनेछ ।

३. कुनै पनि स्थितिमा संविदाकारी देशमाथि खण्ड १ को व्यवस्था बमोजिम निम्न-लिखित दायित्व रहनेछैन ।

(क) त्यो अथवा दोस्रो संविदाकारी देशको कानूनहरू अथवा प्रशासकीय प्रचलनबाट विचलित भई प्रशासनिक उपाय गर्नु,

(ख) यस्तो सूचना अथवा दस्तावेज दिनु, जुन एउटा अथवा दोस्रो संविदाकारी देशहरूको कानूनहरूअन्तर्गत अथवा प्रशासनको सामान्य स्थितिमा प्राप्त छैन ।

(२५)

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (ग) यस्तो सूचना अथवा दस्तावेज दिनु, जसबाट कुनै व्यापारिक, व्यावसायिक, औद्योगिक, व्यापारिक, रोजगारीसम्बन्धी गोप्य कुरा अथवा व्यापारिक प्रक्रिया अथवा सूचना प्रकट हुनेछ र जसलाई प्रकट गर्न सरकारी नीतिको प्रतिकूल छ ।

धारा २६

कूटनैतिक तथा कन्सुलर कार्यहरू

यो सम्झौतामा रहेका कुनै पनि व्यवस्थाहरूले कूटनैतिक तथा कन्सुलर अधिकारीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय कानूनका सामान्य नियमहरू अथवा विशेष सम्झौता-अन्तर्गतका व्यवस्थाहरू बमोजिम पाएका वित्तीय सुविधाहरूमा कुनै असर पार्ने छैनन् ।

परिच्छेद ६

अन्तिम व्यवस्थाहरू

धारा २७

प्रभावकारिता

प्रत्येक संविदाकारी देशले यो सम्झौतालाई प्रभावकारी पार्नका लागि आफ्ना कानून अनुसार पुन्याउनु पर्ने कार्यविधिहरू पूरा भएपछि एक अर्कालाई सोको सूचना अर्को संविदाकारी देशलाई प्रदान गर्नेछन् । यस्तो पछिल्लो सूचना प्राप्त गरेका मितिदेखि यो सम्झौता लागू हुनेछ र त्यसपछि देहाय बमोजिमका आयमा प्रभाव पर्नेछ :

- (क) भारतमा सूचना गरिएको सालपछिको अर्को अप्रिलको एक तारिखपछि देखि वा आय प्राप्त हुने कुनै अघिल्लो आय वर्ष शुरू भएपछि प्राप्त हुने आयका हकमा,
(ख) नेपालमा सूचना गरिएको सालपछिको अर्को नेपाली आर्थिक वर्ष शुरू हुने दिन वा सोपछिको पहिलो दिनपछि देखिका आय वर्ष शुरू भएपछिका आयका हकमा ।

धारा २८

समाप्ति

यो सम्झौता अनिश्चित कालसम्म लागू रहनेछ तर संविदाकारी देशमध्ये कुनै पनि देशले यो सम्झौता लागू भएको मितिले ५ वर्ष समाप्त भएपछि कुनै पनि वर्षको ३० जूनको दिन वा त्यसअघि कुनै पनि संविदाकारी देशले कूटनैतिक माध्यमबाट समाप्तको

(२६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

लिखित सूचना दिएर यस सम्झौतालाई समाप्त गर्न सक्नेछन् । यस्तो स्थितिमा, यो सम्झौता देहायबमोजिम भई निष्प्रभावि हुनेछ :

- (क) भारतमा, जुन वर्षमा सूचना दिइएको छ त्यो वर्ष भन्दा अघिल्लो वर्षको पहिलो अप्रिलपछि प्रारम्भ हुने वर्ष जुन वर्षमा त्यस्तो समाप्तको सूचना दिइएको छ ।
- (ख) नेपालमा, आर्थिक वर्षको पहिलो दिन अथवा त्यस भन्दा पछिको वर्षमा जुन वर्षमा समाप्तको सूचना दिइएको छ ।

देहायबमोजिमका साक्षीहरूको रोहवरमा विधिवत् अधिकार प्राप्त गरेका तल हस्ताक्षर गर्ने हामीहरूले यो सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्नुं ।

२०४३ साल माघ ४ गते आइतबारमा दुई दुई प्रतिका दरले नेपाली, हिन्दी र अंग्रेजी भाषाका तीनै प्रति बराबर मान्य हुने गरी सम्झौता सम्पन्न भयो । व्याख्यामा मतभिन्नता आएमा अंग्रेजी प्रति मान्य हुनेछ ।

श्री ५ को सरकार, नेपालको तर्फबाट

गणतन्त्र भारत सरकारको तर्फबाट

(मा. शैलेन्द्रकुमार उपाध्याय)
परराष्ट्र तथा भूमिसुधार मन्त्री

(मा. नारायणदत्त तिवारी)
विदेश मन्त्री

AGREEMENT
BETWEEN
HIS MAJESTY'S GOVERNMENT OF NEPAL
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF INDIA
FOR
THE AVOIDANCE OF DOUBLE TAXATION AND THE
PREVENTION OF FISCAL EVASION WITH RESPECT
TO TAXES ON INCOME

His Majesty's Government of Nepal and the Government of the Republic of India

DESIRING to conclude an agreement for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income;

HAVE agreed as follows:

CHAPTER I

SCOPE OF THE AGREEMENT

ARTICLE 1

PERSONAL SCOPE

This Agreement shall apply to persons who are residents of one or both of the Contracting States.

ARTICLE 2

TAXES COVERED

1. The taxes to which this Agreement shall apply are:
 - (a) in the case of India:
 - (i) the income-tax including any surcharge thereon imposed under the Income-tax Act, 1961 (43 of 1961):

(२६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ii) the surtax imposed under the Companies (Profits) Surtax Act, 1964 (7 of 1964);
(hereinafter referred to as "Indian tax")

(b) in the case of Nepal:

(i) income-tax imposed under the Income-tax Act, 2031 hereinafter referred to as "Nepal tax")

2. The Agreement shall also apply to any identical or substantially similar taxes which are imposed by either Contracting State after the date of signature of the present Agreement in addition to, or in place of, the taxes referred to in paragraph 1. The competent authorities of the Contracting States shall notify each other of any substantial changes which are made in their respective taxation laws.

CHAPTER II DEFINITIONS

ARTICLE 3

GENERAL DEFINITIONS

1. In this Agreement, unless the context otherwise requires:

(a) the terms "a Contracting State" and "the other Contracting State" mean India or Nepal, as the context requires;

(b) the term "tax" means Indian tax or Nepal tax, as the context requires, but shall not include any amount which is payable in respect of any default or omission in relation to the taxes to which this Agreement applies or which represents a penalty imposed relating to those taxes;

(c) the term "person" includes an individual, a company and any other entity which is treated as a taxable unit under the taxation laws in force in the respective Contracting States;

(d) the term "company" means any body corporate or any entity which is treated as a company or body corporate under the taxation laws in force in the respective Contracting States;

(२६)

५८६
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (e) the terms "enterprise of a Contracting State" and "enterprise of the other Contracting State" mean respectively an enterprise carried on by a resident of a Contracting State and an enterprise carried on by a resident of the other Contracting State;
- (f) the term "competent authority" means in the case of India, the Central Government in the Ministry of Finance (Department of Revenue) or their authorised representative; and in the case of Nepal, His Majesty's Government, Ministry of Finance or their authorised representative;
- (g) the term "national" means any individual, possessing the nationality of a Contracting State and any legal persons, partnership or association deriving its status from the laws in force in the Contracting State;
- (h) the term "international traffic" means any transport by an aircraft operated by an enterprise of a Contracting State, except when the aircraft is operated solely between places in the other Contracting State.

2. As regards the application of the Agreement by a Contracting State, any term not defined therein shall, unless the context otherwise requires, have the meaning which it has under the law of that State concerning the taxes to which the Agreement applies.

ARTICLE 4

RESIDENT

1. For the purposes of this Agreement, the term "resident of a Contracting State" means any person who, under the laws of that State, is liable to tax therein by reason of his domicile, residence, place of management or any other criterion of a similar nature.

2. Where by reason of the provisions of paragraph 1, an individual is a resident of both Contracting States, then his status shall be determined as follows:

- (a) he shall be deemed to be a resident of the State in which he has a permanent home available to him; if he has a permanent home available to him in both States, he shall

५८८ (३०)

- be deemed to be a resident of the State in which his economic activities are concentrated;
- (b) if he has not a permanent home available to him in either State, he shall be deemed to be resident of the State in which he has an habitual abode;
- (c) if he has an habitual abode in both States or in neither of them, he shall be deemed to be a resident of the State in which his economic activities are concentrated;
- (d) In cases of dispute, the competent authorities of the Contracting States shall settle the question by mutual agreement.

3. Where by reason of the provisions of paragraph 1, a person other than an individual is a resident of both Contracting States, then it shall be deemed to be a resident of the State in which its place of effective management is situated.

ARTICLE 5

PERMANENT ESTABLISHMENT

1. For the purposes of this Agreement, the term "permanent establishment" means a fixed place of business through which the business of the enterprise is wholly or partly carried on.
2. The term "permanent establishment" includes especially:
- (a) a place of management;
- (b) a branch;
- (c) an office;
- (d) a factory;
- (e) a workshop;
- (f) a mine, an oil or gas well, a quarry or any other place of extraction of natural resources;
- (g) a building site or construction or assembly project, but only where such site, project or activity continues for a period or periods aggregating more than 183 days in any twelve-month period;
- (h) the furnishing of services by an enterprise through employees or other personnel, where activities continue within the country for a period or periods aggregating more than 183 days in any twelve-month period.

3. Notwithstanding the preceding provisions of the Article, the term "permanent establishment" shall be deemed not to include:

- (a) the use of facilities solely for the purpose of storage or display of goods or merchandise belonging to the enterprise;
- (b) the maintenance of a stock of goods or merchandise belonging to the enterprise solely for the purpose of storage or display;
- (c) the maintenances of a stock of goods or merchandise belonging to the enterprise solely for the purpose of processing by another enterprise;
- (d) the maintenance of a fixed place of business solely for the purpose of purchasing goods or merchandise, or of collecting information, for the enterprise;
- (e) the maintenance of a fixed place of business solely for the purpose of carrying on, for the enterprise, any other activity of a preparatory or auxiliary character.

4. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 and 2, where a person - other than an agent of independent status to whom paragraph 5 applies is acting on behalf of an enterprise and has, and habitually exercises, in a Contracting State an authority to conclude contracts on behalf of the enterprise, that enterprise shall be deemed to have a permanent establishment in that State in respect of any activities which that person undertakes for the enterprise, unless the activities of such person are limited to the purchase of goods or merchandise for the enterprise.

5. An enterprise of a Contracting State shall not be deemed to have a permanent establishment in the other Contracting State merely because it carries on business in that other State through a broker, general commission agent or any other agent of an independent status provided that such persons are acting in the ordinary course of their business. However, when the activities of such an agent are devoted wholly or almost wholly on behalf of that enterprise, he will not be considered an agent of an independent status within the meaning of this paragraph.

6. The fact that a company which is a resident of a Contracting State controls or is controlled by a company which is a resident of the

५९०

(३२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

other Contracting State, or which carries on business in that other Contracting State (whether through a permanent establishment or otherwise), shall not of itself constitute either company a permanent establishment of the other.

CHAPTER III TAXATION OF INCOME

ARTICLE 6

INCOME FROM IMMOVABLE PROPERTY

1. Income derived by a resident of a Contracting State from immovable property (including income from agriculture or forestry) situated in the other Contracting State may be taxed in that other State.
2. The term "immovable property" shall have the meaning which it has under the law of the Contracting State in which the property in question is situated. The term shall in any case include property accessory to immovable property, livestock and equipment used in agriculture and forestry, rights to which the provisions of general law respecting landed property apply, usufruct of immovable property and rights to variable or fixed payments as consideration for the working of, or the right to work, mineral deposits, sources and other natural resources. Ships, boats and aircraft shall not be regarded as immovable property.
3. The provisions of paragraph 1 shall also apply to income derived from the direct use, letting, or use in any other form of immovable property.
4. The provisions of paragraphs 1 and 3 shall also apply to the income from immovable property of an enterprise and to income from immovable property used for the performance of independent personal services.

ARTICLE 7

BUSINESS PROFITS

1. The profits of an enterprise of a Contracting State shall be taxable only in that State unless the enterprise carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein. If the enterprise carries on business as aforesaid,

(३३)

२९१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

the profits of the enterprise may be taxed in the other state but only so much of them as is attributable to that permanent establishment.

2. Subject to the provisions of paragraph 3, where an enterprise of a Contracting State carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein, there shall in each Contracting State be attributed to that permanent establishment the profits which it might be expected to make if it were a distinct and separate enterprise engaged in the same or similar activities under the same or similar conditions and dealing wholly independently with the enterprise of which it is a permanent establishment.

3. (a) In the determination of the profits of a permanent establishment, there shall be allowed as deductions, expenses of the enterprise which are incurred for the purpose of the permanent establishment, including only those executive and general administrative expenses incurred, whether in the State in which the permanent establishment is situated or elsewhere which are allowed under the provisions of the domestic law of the Contracting State in which the permanent establishment is situated.

(b) However, no such deduction shall be allowed in respect of amounts, if any, paid (otherwise than towards reimbursement of actual expenses) by the permanent establishment to the head office of the enterprise or any of its other offices, by way of royalties, fees or other similar payments, in return for the use of patents or other rights, or by way of commission, for specific services performed or for management, or, except in the case of a banking enterprise, by way of interest on monies lent to the permanent establishment. Likewise, no account shall be taken in the determination of the profits of a permanent establishment of amounts charged (otherwise than towards reimbursement of actual expenses) by the permanent establishment to the head office of the enterprise or any of its other offices, by way of royalties, fees, or other similar payments in return for the use of patents or other rights, or by way of commission for specific services performed or for management, or, except in the case of a banking enterprise by way of interest on monies lent to the head office of the enterprise or any of its other offices.

५९२ (३४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

4. In so far as it has been customary in a Contracting State to determine the profits to be attributed to a permanent establishment on the basis of an apportionment of the total profits of the enterprise to its various parts, nothing in paragraph 2 shall preclude that Contracting State from determining the profits to be taxed by such an apportionment as may be customary, the method of apportionment adopted shall, however, be such that the result shall be in accordance with the principles contained in this Article.

5. No profits shall be attributed to a permanent establishment by reason of the mere purchase by that permanent establishment of goods or merchandise for the enterprise.

6. For the purposes of the preceding paragraphs, the profits to be attributed to the permanent establishment shall be determined by the same method year by year unless there is good and sufficient reason to the contrary.

7. Where profits include items of income which are dealt with separately in other Articles of this Agreement, then the provisions of those Articles shall not be affected by the provisions of this Article.

ARTICLE 8

AIR TRANSPORT

1. Profits derived by an enterprise of a Contracting State from the operation of aircraft in international traffic shall be taxable only in that State.

2. The provisions of paragraph 1 shall also apply to profits from the participation in a pool, a joint business or an international operating agency.

3. For the purposes of this Article, interest on funds connected with the operation of aircraft in international traffic shall be regarded as income/profits derived from the operation of such aircraft, and the provisions of Article 11 shall not apply in relation to such interest.

4. The term "operation of aircraft" shall mean business of transportation by air of passengers, mail, livestock or goods carried on by the owners or lessees or charterers of aircraft, including the sale of tickets for such transportation on behalf of other enterprises, the incidental lease of aircraft and any other activity directly connected with such transportation.

(३५)

५९३
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ARTICLE 9

ASSOCIATED ENTERPRISES

Where:

- (a) an enterprise of a Contracting State participates directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of the other Contracting State, or
- (b) the same persons participate directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of a Contracting State and an enterprise of the other Contracting State,

and in either case conditions are made or imposed between the two enterprises in their commercial or financial relations which differ from those which would be made between independent enterprises, then any profits which would, but for those conditions, have accrued to one of the enterprises, but, by reason of those conditions, have not so accrued, may be included in the profits of that enterprise and taxed accordingly.

ARTICLE 10

DIVIDENDS

1. Dividends paid by a company which is a resident of a Contracting State to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such dividends may also be taxed in the Contracting State of which the company paying the dividends is a resident and according to the laws of that State, but if the recipient is the beneficial owner of the dividends, the tax so charged shall not exceed:

- (a) 10 per cent of the gross amount of the dividends if the beneficial owner is a company which owns at least ten per cent of the shares of the company paying the dividends;
- (b) 15 per cent of the gross amount of the dividends in all other cases.

This paragraph shall not affect the taxation of the company in respect of the profits out of which the dividends are paid.

५९४ (३६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

3. The term "dividends" as used in this Article means income from shares or other rights, not being debt-claims, participating in profits, as well as income from other corporate rights which is subjected to the same taxation treatment as income from shares by the laws of the State of which the company making the distribution is a resident.

4. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply if the beneficial owner of the dividends, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State of which the company paying the dividends is a resident, through a permanent establishment situated therein or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein, and the holding in respect of which the dividends are paid is effectively connected with such permanent establishment of fixed base. In such case, the provisions of Article 7, or Article 13, as the case may be, shall apply.

5. Where a company which is a resident of a Contracting State derives profits or income from the other Contracting State, that other State may not impose any tax on the dividends paid by the company except in so far as such dividends are paid to a resident of that other State or in so far as the holding in respect of which the dividends are paid is effectively connected with a permanent establishment or a fixed base situated in that other State, not subject the company's undistributed profits to a tax on the company's undistributed profits, even if the dividends paid or the undistributed profits consist wholly or partly of profits or income arising in such other State.

ARTICLE 11

INTEREST

1. Interest arising in a Contracting State and paid to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such interest may also be taxed in the Contracting State in which it arises and according to the laws of that State, but if the recipient is the beneficial owner of the interest the tax so

(३७)

२९२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

charged shall not exceed 15 per cent of the gross amount of the interest.

Provided, however, that where the interest is paid to a bank carrying on bonafide banking business, which is resident of the other Contracting State and is the beneficial owner of the interest, the tax charged in the Contracting State in which the interest arises shall not exceed 10 per cent of the gross amount of interest.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 2, interest arising in a Contracting State shall be exempt from tax in that State provided it is derived and beneficially owned by:

- (i) the Government, a political sub-division or a local authority of the other Contracting State; or
- (ii) the Central Bank of the other Contracting State.

4. The term "interest" as used in this Article means income from debt-claims of every kind, whether or not secured by mortgage and whether or not carrying a right to participate in the debtor's profits, and in particular, income from government securities and income from bonds or debentures, including premiums and prizes attaching to such securities, bonds or debentures. Penalty charges for late payment shall not be regarded as interest for the purpose of this Article.

5. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply if the beneficial owner of the interest, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State in which the interest arises, through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein, and the debt-claim in respect of which the interest is paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case, the provisions of Article 7 or Article 13, as the case may be, shall apply.

6. Interest shall be deemed to arise in a Contracting State when the payer is that Contracting State itself, a political sub-division, a local authority or a resident of that State. Where, however, the person paying the interest, whether he is a resident of a Contracting

(३८)

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

State or not, has in a Contracting State a permanent establishment or a fixed base in connection with which the indebtedness on which the interest is paid was incurred, and such interest is borne by such permanent establishment or fixed base, then such interest shall be deemed to arise in the Contracting State in which the permanent establishment or fixed base is situated.

7. Where, by reason of a special relationship between the payer and the beneficial owner or between both of them and some other person, the amount of the interest, having regard to the debt-claim for which it is paid, exceeds the amount which would have been agreed upon by the payer and the beneficial owner in the absence of such relationship, the provisions of this Article shall apply to the last mentioned amount. In such case, the excess part of the payments shall remain taxable according to the laws of each Contracting State, due regard being had to the other provisions of this Agreement.

ARTICLE 12 ROYALTIES

1. Royalties arising in a Contracting State and paid to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such royalties, may also be taxed in the Contracting State in which they arise and according to the laws of that State, but if the recipient is the beneficial owner of the royalties, the tax so charged shall not exceed 15 per cent of the gross amount of the royalties.

3. The term "royalties" as used in this Article means payments of any kind received as a consideration for the use of, or the right to use, any copyright of literary, artistic or scientific work, including cinematograph films, or films or tapes used for radio, or television broadcasting, any patent, trade mark, design or model, plan, secret formula or process, or for the use of, or the right to use, industrial, commercial or scientific equipment, or for information concerning industrial, commercial or scientific experience.

५९६

(३६)

4. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply if the beneficial owner of the royalties, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State in which the royalties arise, through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein, and the right or property in respect of which the royalties are paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case, the provisions of Article 7 or Article 13, as the case may be, shall apply.

5. Royalties shall be deemed to arise in a Contracting State when the payer is that State itself, a political sub-division, a local authority or a resident of that State. Where, however, the person paying the royalties, whether he is a resident of a Contracting State or not, has in a Contracting State a permanent establishment or a fixed base in connection with which the liability to pay the royalties was incurred, and such royalties are borne by such permanent establishment or fixed base, then such royalties shall be deemed to arise in the State in which the permanent establishment or fixed base is situated.

6. Where, by reason of special relationship between the payer and the beneficial owner or between both of them and some other person, the amount of royalties, having regard to the use, right or information for which they are paid, exceeds the amount which would have been agreed upon by the payer and the beneficial owner in the absence of such relationship, the provisions of this Article shall apply only to the last-mentioned amount. In such case, the excess part of the payments shall remain taxable according to the laws of each Contracting State, due regard being had to the other provisions of this Agreement.

ARTICLE 13

INDEPENDENT PERSONAL SERVICES

1. Income derived by a resident of a Contracting State in respect of professional services or other independent activities of a similar character shall be taxable only in that State except in the following

५३८ (४०)

circumstances when such income may also be taxed in the other Contracting State :

- (a) if he has a fixed base regularly available to him in the other Contracting State for the purpose of performing his activities; in that case, only so much of the income as is attributable to that fixed base may be taxed in that other Contracting State; or
- (b) if his stay in the other Contracting State is for a period or periods amounting to or exceeding in the aggregate 183 days in the relevant "previous year" or "year of income" as the case may be; in that case, only so much of the income as is derived from his activities performed in that other State may be taxed in that other State.

2. The term "professional services" includes independent scientific, literary, artistic, educational or teaching activities, as well as the independent activities of physicians, surgeons, lawyers, engineers, architects, dentists and accountants.

ARTICLE 14

DEPENDENT PERSONAL SERVICES

1. Subject to the provisions of Articles 15, 16, 17, 18, 19 and 20, salaries, wages and other similar remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment shall be taxable only in that State unless the employment is exercised in the other Contracting State. If the employment is so exercised, such remuneration as is derived there from may be taxed in that other State.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment exercised in the other Contracting State shall be taxable only in the first-mentioned State if :

- (a) the recipient is present in the other State for a period or periods not exceeding in the aggregate 183 days in the relevant "previous year" or "year of income", as the case may be; and

(४१)

२९९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (b) the remuneration is paid by, or on behalf of, an employer who is not a resident of the other State; and
- (c) the remuneration is not borne by a permanent establishment or a fixed base which the employer has in the other State.

3. Notwithstanding the preceding provisions of this Article, remuneration derived in respect of an employment exercised aboard an aircraft operated in international traffic by an enterprise of a Contracting State shall be taxable only in that State.

ARTICLE 15

DIRECTORS' FEES

Directors' fees and similar payments derived by a resident of a Contracting State in his capacity as a member of the Board of Directors of a company which is a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

ARTICLE 16

INCOME EARNED BY ENTERTAINERS AND ATHLETES

1. Notwithstanding the provisions of Articles 13 and 14, income derived by a resident of a Contracting State as an entertainer such as a theatre, motion picture, radio or television artiste or a musician or as an athlete, from his personal activities as such exercised in the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. While income in respect of personal activities exercised by an entertainer or an athlete in his capacity as such accrues not to the entertainer or athlete himself but to another person, that income may, notwithstanding the provisions of Articles 7, 13 and 14, be taxed in the Contracting State in which the activities of the entertainer or athlete are exercised.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, income derived by an entertainer or an athlete who is a resident of a Contracting State from his personal activities as such exercised in the other Contracting State, shall be taxable only in the first-mentioned

600 (४२)

Contracting State, if the activities in the other Contracting State are supported wholly or substantially from the public funds of the first-mentioned Contracting State, including any of its political sub-divisions or local authorities.

4. Notwithstanding the provisions of paragraph 2 and Articles 7, 13 and 14, where income in respect of personal activities exercised by an entertainer or an athlete in his capacity as such in a Contracting State accrues not to the entertainer or athlete himself but to another person, that income shall be taxable only in the other Contracting State, if that other person is supported wholly or substantially from the public funds of that other State, including any of its political sub-divisions or local authorities.

ARTICLE 17

REMUNERATION AND PENSIONS IN RESPECT OF GOVERNMENT SERVICE

1. (a) Remuneration, other than a pension, paid by a Contracting State or a political sub-division or a local authority thereof to an individual in respect of services rendered to that State or sub-division or authority shall be taxable only in that State.

(b) However, such remuneration shall be taxable only in the other Contracting State if the services are rendered in that other State and the individual is a resident of that State who :

- (i) is a national of that State; or
- (ii) did not become a resident of that State solely for the purpose of rendering the services.

2. (a) Any pension paid by, or out of funds created by a Contracting State or a political sub-division or a local authority thereof to an individual in respect of services rendered to that State or sub-division or authority shall be taxable only in that State.

(b) However, such pension shall be taxable only in the other Contracting State if the individual is a resident of, and a national of that other State.

(४३)

६०९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

3. The provisions of Articles 14, 15 and 16 shall apply to remuneration and pensions in respect of services rendered in connection with a business carried on by a Contracting State or a political sub-division or a local authority thereof.

ARTICLE 18

NON-GOVERNMENT PENSIONS AND ANNUITIES

1. Any pension, other than a pension referred to in Article 17, or any annuity derived by a resident of a Contracting State from sources within the other Contracting State may be taxed only in the first-mentioned Contracting State.
2. The term "pension" means a periodic payment made in consideration of past services or by way of compensation for injuries received in the course of performance of services.
3. The term "annuity" means a stated sum payable periodically at stated times during life or during a specified or ascertainable period of time, under an obligation to make the payments in return for adequate and full consideration in money or money's worth.

ARTICLE 19

PAYMENTS RECEIVED BY STUDENTS AND APPRENTICES

1. A student or business apprentice who is or was a resident of one of the Contracting States immediately before visiting the other Contracting State and who is present in that other State solely for the purpose of his education or training, shall be exempt from tax in that other State on :
 - (a) payments made to him by persons residing outside that other State for the purposes of his maintenance, education or training; and
 - (b) remuneration from employment in that other State, in an amount not exceeding Rs. 18,000 (Indian currency) or its equivalent in Nepalese currency during any "previous year" or the "year of income", as the case may be,

६०२ (४४)

provided that such employment is directly related to his studies or is undertaken for the purpose of his maintenance.

2. The benefits of this Article shall extend only for such period of time as may be reasonable or customarily required to complete the education or training undertaken, but in no event shall any individual have the benefits of this Article for more than three consecutive years from the date of his first arrival in that other Contracting State.

ARTICLE 20

PAYMENTS RECEIVED BY PROFESSORS, TEACHERS AND RESEARCH SCHOLARS

1. A professor or teacher who is or was a resident of one of the Contracting States immediately before visiting the other Contracting State for the purpose of teaching or engaging in research, or both, at a university, college, school or other approved institution in that other Contracting State shall be exempt from tax in that other State on any remuneration for such teaching or research for a period not exceeding two years from the date of his arrival in that other State.

2. This article shall not apply to income from research if such research is undertaken primarily for the private benefit of a specific person or persons.

3. For the purposes of this article and article 19, an individual shall be deemed to be a resident of a Contracting State if he is a resident in that Contracting State in the "previous year" or the "year of income", as the case may be, in which he visits the other Contracting State or in the immediately preceding "previous year" or the "year of income".

4. For the purposes of paragraph 1, "approved institution" means an institution which has been approved in this regard by the competent authority of the concerned Contracting State.

ARTICLE 21

OTHER INCOME

1. Subject to the provisions of paragraph 2, items of income of

(४५)

६०३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

a resident of a Contracting State, wherever arising, which are not expressly dealt with in the foregoing articles of this Agreement, shall be taxable only in that Contracting State.

2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to income, other than income from immovable property as defined in paragraph 2 of article 6, if the recipient of such income, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein, and the right or property in respect of which the income is paid is effectively connected with such permanent establishment of fixed base. In such case, the provisions of article 7 or article 13, as the case may be, shall apply.

CHAPTER IV

METHODS OF ELIMINATION OF DOUBLE TAXATION

ARTICLE 22

ELIMINATION OF DOUBLE TAXATION

1. The laws in force in either of the Contracting States shall continue to govern the taxation of income in the respective Contracting States except where provisions to the contrary are made in this Agreement. Where income is subject to tax in both Contracting States, relief from double taxation shall be given in accordance with this Article.

2. Subject to the provisions of the law of Nepal regarding the allowance as a credit against Nepal's tax of tax payable in a territory outside Nepal (which shall not affect the general principle hereof) Indian tax payable under the law of India and in accordance with the provisions of this Agreement, whether directly or by deduction, on income from sources within India shall be allowed as a credit against any Nepal tax computed by reference to the same items of income by reference to which the Indian tax is computed.

६०४ (४६)

3. For the purpose of the credit referred to in paragraph (2), the term "Indian tax payable" shall be deemed to include any amount by which tax has been reduced by the special incentive measures under—

- (i) sections 10(4), 10(4A), 10(6) (vii), 10(15) (iv), 10(28), 10A, 32A, 33A, 80HH, 80HHA, 80-I and 80-L of the Indian Income-tax Act, 1961 (43 of 1961); and
- (ii) any other provision which may subsequently be enacted granting a reduction of tax which the competent authorities of the Contracting States agree to be for the purposes of economic development.

4. Subject to the provisions of the law of India regarding the allowance as a credit against Indian tax of tax payable in a territory outside India (which shall not affect the general principle hereof) Nepal tax payable under the law of Nepal and in accordance with the provisions of this Agreement whether directly or by deduction, on income from sources within Nepal shall be allowed as a credit against any Indian tax computed by reference to the same items of income by reference to which Nepal tax is computed.

Provided that such credit shall not exceed Indian tax (as computed before allowing any such credit), which is appropriate to the income derived from sources within Nepal, so however, that where such resident is a company by which surtax is payable in India, the credit aforesaid shall be allowed in the first instance against income tax payable by the company in India, and as to the balance, if any, against surtax payable by it in India.

5. For the purpose of paragraph (4) of this Article the term "Nepal tax payable" shall be deemed to include any amount which would have been payable as Nepal tax for any year but for an exemption or reduction of tax granted for that year or any part thereof under:

- (a) Sub-section (2) of section 42 of the Nepal Income-tax Act, 2031(1974), so far as they were in force on, and have not been modified since, the date of the signature of this

(४७)

६०२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

Agreement, or have been modified only in minor respects so as not to affect their general character;

or

- (b) any other provisions which may subsequently be made granting an exemption or reduction of tax which is agreed by the competent authorities to be of a substantially similar character, if it has not been modified thereafter or has been modified only in minor respects so as not to affect its general character.

6. Where under this Agreement a resident of a Contracting State is exempt from tax in that Contracting State in respect of income derived from the other Contracting State, then the first mentioned Contracting State may, in calculating tax on the remaining income of that person, apply the rate of tax which would have been applicable if the income exempted from tax in accordance with this Agreement had not been so exempted.

CHAPTER V SPECIAL PROVISIONS

ARTICLE 23 NON-DISCRIMINATION

1. The nationals of a Contracting State shall not be subjected in the other Contracting State to any taxation or any requirement connected therewith which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which nationals of that other State in the same circumstances are or may be subjected.

2. The taxation on a permanent establishment which an enterprise of a Contracting State has in the other Contracting State shall not be less favourably levied in that other State than the taxation levied on enterprises of that other State carrying on the same activities in the same circumstances.

3. Nothing contained in this article shall be construed as obliging a Contracting State to grant to persons not resident in that State any personal allowances, reliefs, reductions and deductions for taxation purposes which are by law available only to persons who are so resident.

६०६ (४८)

4. Enterprises of a Contracting State, the capital of which is wholly or partly owned or controlled, directly or indirectly, by one or more residents of the other Contracting State, shall not be subjected in the first-mentioned Contracting State to any taxation or any requirement connected therewith which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which other similar enterprises of that first-mentioned State are or may be subjected in the same circumstances.

5. In this Article, the term "taxation" means taxes which are the subject of this Agreement.

ARTICLE 24

MUTUAL AGREEMENT PROCEDURE

1. Where a resident of a Contracting State considers that the actions of one or both of the Contracting States result or will result for him in taxation not in accordance with this Agreement, he may, notwithstanding the remedies provided by the national laws of those States, present his case to the competent authority of the Contracting State of which he is a resident. This case must be presented within three years of the date of receipt of notice of the action which gives rise to taxation not in accordance with the Agreement.

2. The competent authority shall endeavour, if the objection appears to it to be justified and if it is not itself able to arrive at an appropriate solution, to resolve the case by mutual agreement with the competent authority of the other Contracting State, with a view to the avoidance of taxation not in accordance with the Agreement. Any agreement reached shall be implemented notwithstanding any time limits in the national laws of the Contracting States.

3. The competent authorities of the Contracting States shall endeavour to resolve by mutual agreement any difficulties or doubts arising as to the interpretation or application of the Agreement. They may also consult together for the elimination of double taxation in cases not provided for in the Agreement.

६०६

(४६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

4. The competent authorities of the Contracting States may communicate with each other directly for the purpose of reaching an agreement in the sense of the preceding paragraphs. When it seems advisable in order to reach agreement to have an oral exchange of opinions, such exchange may take place through a Commission consisting of representatives of the competent authorities of the Contracting States.

ARTICLE 25

EXCHANGE OF INFORMATION

1. The competent authorities of the Contracting States shall exchange such information (including documents) as is necessary for carrying out the provisions of the agreement or of the domestic laws of the Contracting States concerning taxes covered by the Agreement, in so far as the taxation thereunder is not contrary to the Agreement, in particular for the prevention of fraud or evasion of such taxes. Any information received by a Contracting State shall be treated as secret in the same manner as information obtained under the domestic laws of that State. However, if the information is originally regarded as secret in the transmitting State, it shall be disclosed only to persons or authorities (including courts and administrative bodies) involved in the assessment or collection of, the enforcement or prosecution in respect of, or the determination of appeals in relation to, the taxes which are the subject of the Agreement. Such persons or authorities shall use the information only for such purposes but may disclose the information in public court proceedings or in judicial decisions. The competent authorities shall, through consultation, develop appropriate conditions, methods and techniques concerning the matters in respect of which such exchange of information shall be made, including, where appropriate, exchange of information regarding tax avoidance.

2. The exchange of information or documents shall be either on a routine basis or on request with reference to particular cases or both. The competent authorities of the Contracting States shall agree from time to time on the list of the information or documents which shall be furnished on a routine basis.

६०८ (५०)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

3. In no case shall the provisions of paragraph 1 be construed so as to impose on a Contracting State the obligation:

- (a) to carry out administrative measures at variance with the laws or administrative practice of that or of the other Contracting State;
- (b) to supply information or documents which are not obtainable under the laws or in the normal course of the administration of that or of the other Contracting State;
- (c) to supply information or documents which would disclose any trade, business, industrial, commercial or professional secret or trade process or information the disclosure of which would be contrary to public policy.

ARTICLE 26

DIPLOMATIC AND CONSULAR ACTIVITIES

Nothing in this Agreement shall affect the fiscal privileges of diplomatic or consular officials under the general rules of international law or under the provisions of special agreements.

CHAPTER VI

FINAL PROVISIONS

ARTICLE 27

ENTRY INTO FORCE

Each of the Contracting States shall notify to the other the completion of the procedure required by its law for the bringing into force of this Agreement. This Agreement shall enter into force on the date of the later of these notification and shall thereupon have effect:

- (a) in India, in respect of income arising in **any** previous year beginning on or after the first day of April next following the calendar year in which the later of the notifications is given;
- (b) in Nepal, in respect of income arising in any year of income beginning on or after the first day of Nepalese Fiscal Year next following the calendar year in which the later of the notifications is given.

६०९ (५१)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ARTICLE 28
TERMINATION

This Agreement shall remain in force indefinitely but either of the Contracting States may, on or before the thirtieth day of June in any calendar year beginning after the expiration of a period of five years from the date of its entry into force, give the other Contracting State through diplomatic channels, written notice of termination and, in such event, this Agreement shall cease to have effect:

- (a) in India, in respect of income arising in any previous year beginning on or after the 1st day of April next following the calendar year in which the notice of termination is given;
- (b) in Nepal, in respect of income arising in any year of income beginning on or after the 1st day of Nepalese fiscal year next following the calendar year in which the notice of termination is given.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at KATHMANDU, on this eighteenth day of January one thousand nine hundred and eighty seven A. D. in Nepalese, Hindi and English Languages. All the texts being equally authentic. In case of divergence in interpretation, the English text shall prevail.

For His Majesty's
Government of Nepal

(Shailendra Kumar Upadhyaya)
Minister for Foreign Affairs and
Land Reforms

For the Government of India

(Narayan Dutt Tiwari)
Minister of External Affairs

आज्ञाले,

उदय नेपाली श्रेष्ठ

उपसचिव

६९०

(५२)

श्री ५ को सरकारको छापाखाना, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।